

ธรรมะปะผุ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราอดสำห้มานะ เราอดสำห้มา เราตั้งใจของเราแล้ว ความตั้งใจของเรา เราเสียสละทุกอย่างไว้แล้ว แต่ถ้ามันเป็นความวิตกกังวลในหัวใจ เราเสียสละสิ่งใด วางสิ่งใดไว้แล้ว มันก็ยังวิตกกังวล เห็นไหม เรามาอยู่วัด ใจมันก็อยู่บ้าน เวลาพระมาบวชแล้ว ทุกคนนะ เวลาออกบวชอยากจะสึกก็เลสทั้งนั้นนะ

เพราะว่าเราเป็นชาวพุทธไง ถ้าชาวพุทธ ถ้าการประพฤติปฏิบัติสึกก็เลส มันถึงเข้าสู่นิพพาน วิมุตติสุข สุขอย่างยิ่ง มันเป็นที่ปรารถนา แต่การปรารถนาขึ้นมา ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้รู้ก่อนขึ้นมา เราจะปฏิบัติกันอย่างไร ขณะนี้มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรามองไปที่สังคมาธิ สังคมปฏิบัติกันทำไมมันเหลวแหลกขนาดนั้น ทำไมมันเชื่ออะไรกันได้ง่ายๆ ขนาดนั้น นั่นมันเพราะอะไรละ เพราะว่าอำนาจวาสนาของคน แต่คนที่เขามีปัญญา นะ เขามองแล้วนะ มันใช้ไม่ได้ ถ้ามันใช้ไม่ได้ นี่เวลาแค่เราศึกษาธรรม ถ้าศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ธรรมนี้มันจะไม่มีขัดแย้งกัน มันจะไปนะ ตั้งแต่หยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด ละเอียดสุด ไปแต่ละชั้นแต่ละตอนขึ้นไป

“อย่างหยาบ” อย่างหยาบก็คือสามัญญ์สำนึกเรานี้แหละ สามัญญ์สำนึกเรา แค่นี้มีศรัทธา มีความเชื่อ นี่หยาบๆ ทั้งนั้นนะ แต่คนที่ว่าหยาบๆ เวลาเรามีความว่าเป็นหยาบของเรา แต่เวลาเราทำขึ้นมามันก็เต็มไม้เต็มมือเรานะ คำว่า “เต็มไม้เต็มมือ” คูสิ แค่นี้ไปชวนกันไปวัดเขาขังไปกันไม่ได้เลย แล้วอย่างเรา เวลาเราจะออกบวชขึ้นมา พระมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา บอกว่า

“จะสิ้นสุดแห่งทุกข์”

เขาบอกว่า “เพื่อเจอไปรีเปลา มันมีความจริงหรือ มันเป็นไปได้จริงหรือ”

นี่ขนาดที่ว่าเราแค่คิด นี่เรื่องหยาบๆ สังคมโลกเดียวกันอยู่แค่นั้นแหละ วิตกวิจารณ์กัน
 เกี่ยวกันว่ามรรคผลมีหรือไม่มี นรกสวรรค์มีหรือไม่มี เกิดนี้เกิดมาจากไหน...เกี่ยวกันอยู่อย่างนั้น
 แหละ แล้วเกี่ยวกันอยู่อย่างนั้น นี่เรื่องหยาบๆ หยาบๆ ก็คือสามัญสำนึกของเรานี้ไง มนุษย์เกิดมา
 ก็เป็นอย่างนี้ ก็มีความรู้สึกนึกคิดอยู่อย่างนี้ ถ้ามีความรู้สึกนึกคิดของเราเนะ นี่ความรู้สึกนึกคิดใช่
 ไหม ความรู้สึกนึกคิดนี้มาจากไหน?

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา ปฏิสนธิจิต ถ้าการเกิดและการตาย
 กำเนิด ๔ เกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เกิดในโอปปาติกะ การเกิด กำเนิด
 ๔ ถ้าจิตกำเนิด ๔ แล้วกำเนิดอย่างไร? กำเนิดก็เป็นวาระไร เป็นชีวิตไร แล้วเวลาตายไปไม่เป็น
 ชีวิตหรือ? เวลาตายไปมันก็เกิดในวัฏฏะไร นี่จิตเวลาเวียนไป สัมภเวสี เวลาเกิดเป็นเปรต เป็นผี
 นี่มันก็เกิดหมดนะ สิ่งของมันเกิด นี่ไง ผลของวัฏฏะมันไม่มีเว้นวรรคหรือกั้น ฉะนั้น ไม่มีเว้นวรรค
 เวลาเราเกิดขึ้นมา เกิดมาจากไหน ถ้าไม่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้จะพิสูจน์
 กันได้อย่างไร

แต่ถ้ามันพิสูจน์ขึ้นมาแล้ว เราศึกษามาแล้ว ถ้าเราศึกษามาแล้ว ศึกษา สิ่งของมันตัดปะ
 มา เวลารถเขา ชูรถเขานะ เวลาเขาชำรุดเสียหาย เขาปะผุนะ เวลาเขาปะผุ คูตี เขาตัด เขาต่างๆ เขา
 ปะผุของเขา การศึกษาของเราก็เหมือนกัน เวลาการศึกษาของเรา เรามีกิเลสทั้งนั้นนะ กิเลส
 ตัดหาความทะยานอยากในหัวใจมันปะผุไง ถ้ามันปะผุขึ้นมา อารมณ์คนนะ

คูตี คูทางโลกเขา นี่เวลาสังคมๆ หนึ่ง เวลาประเพณีวัฒนธรรม เวลาสังคมนั้น ถ้ามี
 ประเพณีวัฒนธรรมเข้มแข็ง สังคมนั้นมันจะอยู่กันร่มเย็นเป็นสุข ประเพณีวัฒนธรรมมันเกิดมา
 จากไหน วัฒนธรรมมันตกผลึกในสังคมสังคมนั้นนะ สังคมไหนก็แล้วแต่ วัฒนธรรมเขาดี เด็กจะ
 เคารพผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่จะเคารพผู้เฒ่าผู้แก่ ผู้เฒ่าผู้แก่ก็อยู่เป็นหลักชัยของสังคม คอยบอก คอยสอน
 คอยต่างๆ เห็นไหม วัฒนธรรมของเขา แต่ถ้ามันไม่มีวัฒนธรรมของเขา มันไม่มีเด็กไม่มีผู้ใหญ่
 ไม่มีสูงไม่มีต่ำ มันเหยียบย่ำไปหมด มันเหยียบย่ำไป เห็นไหม แล้วเวลาปัจจุบันนี้เราก็พยายาม
 บอกว่า

“ต้องฟื้นฟู ต้องฟื้นฟู ฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรม สิ่งที่ดีงามๆ ในศาสนาของเรา ในสิ่งที่ดีงามของสังคมของชาวพุทธของเรา ในสังคมไทยเรา เมื่อก่อนสังคมนี้น่าชื่นชมเป็นสุข เดียวนี้สังคมนี้น่าเศร้าใจไปนะ”

ความเศร้าใจ เราเศร้าใจเพราะอย่างไร?

แล้วเราก็มานั่งคุยกัน ประมุสังคมกันนะ สังคมต้องปะมุ สลายสี่เสื่อ สลายต่างๆ ให้มันรักกัน ดีกัน แล้วมันเป็นไปได้ไหม มันเป็นไปได้ไหม? มันเป็นที่ปฏิบัติมานะของคน ปฏิบัติมานะของคน มันปะมุมันก็ปะมุทับซ้อนกิเลสไป ปฏิบัติมันยังอยู่ มานะมันยังอยู่ มันปะมุทับซ้อนของมันไป ถ้าทับซ้อนของมันไป เห็นไหม “การปะมุสังคม” ถ้าสังคมมันปะมุ มันทำได้ไหม? มันทำได้มันก็...

เวลาเราพูดถึงสังคม สังคมใส่หน้ากากเข้าหากัน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก

“มนุษย์นี้แปลกประหลาดมากนะ คิดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง”

ไม่กล้าพูดความจริงนะ มนุษย์นี้คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง แล้วนี่ก็เหมือนกัน สิ่งต่างๆ ทำกันอยู่อย่างนั้น แล้วนี่สังคมเป็นแบบนี้ พอสังคม เรื่องของสังคม สังคมคือจิตส่งออก เรื่องของภายนอก แต่เราจะประพฤติปฏิบัติ กิเลสเราเต็มหัวใจอยู่ เวลาศึกษาธรรมะมากก็ปะมุไว้ ปะไว้ ปะไว้

เวลาปะมุนะ เวลาสิ่งที่เป็นวัตถุ เวลาปะมุ รถเข็นซ่อมแซมของเขา เขาขัดเงาของเขา สีของเขา นี่แจ่มสวยงามหมดเลย เขาปะมุเพราะมันเป็นสิ่งที่เขาเชื่อแล้วเขาไปว่าสีของเขา เขาทำของเขา มันเป็นเรื่องเดียวกันโดยวัตถุเพราะมันไม่มีชีวิต แต่ถ้าหัวใจเราละ นี่เวลามันปะมุมัน เวลาหัวใจเศร้าหมอง หัวใจมีแต่ความทุกข์ระทม

ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามานี้ เวลาศึกษาขึ้นมา มีสติปัญญาขึ้นมา ก็ “แหม ไซ่ ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง ทุกข์เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจังสิ่งนั้นเป็นทุกข์ มันก็เป็นอนัตตา มันก็อยู่กับเรา” นี่เวลาปะมานะแหม ก็สวยงามนะ แต่พอมันคุ้นชินขึ้นมา มันก็หลุดคนะ สิ่งนี้ปะแล้วหลุดหมด ความทุกข์ก็อันเดิมมันนะ “ทุกข์ก็เป็นอนัตตา สิ่งใด

เป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา” อนัตตาก็อนัตตาสี อนัตตาก็เป็นสัญญา เป็นความรู้สึกนึกคิดรอบหนึ่ง ถ้ามีสติปัญญาละ นี้จิตมันเชื่อฟัง มันเชื่อฟังมันก็ปะมุไว้ ประธรรมะไว้ ประธรรมะไว้กับในหัวใจของเรา ก็มีความ “เอ้อ! เอ้อ!”

แต่เวลากิเลสมันตื่นนอนขึ้นมาละ มันคืนรนของมันละ สิ่งทีปะไว้ละหลุดเลย

ทุกข์เต็มหัวใจ! ทุกข์อีกแล้ว! ทุกข์อีกแล้ว!

นี่มันปะมุไว้ มันปะไว้กับกิเลสตัดหาความทะยานอยากของเราละ แล้วมันแก้กิเลสได้ไหม? มันแก้กิเลสไม่ได้ เพราะมันปะมุไว้ โคนเขาปะมุแล้วมันยังสวยงามละ ไอ้เราปะธรรมไว้ในหัวใจละมันปะไม่ติดหรือ ถ้ามันปะไม่ติด นี่เป็นความเห็นของเรา นี่ความเห็นของโลกนะ

แต่พอความเห็นของธรรมละ ความเห็นของธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เป็นเช่นนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประจักษ์ ปรากฏ อย่างเราสาวก-สาวกะ ถ้าได้ยินได้ฟัง เราประพฤติปฏิบัติขึ้นไป เราสิ้นสุดแห่งทุกข์ได้ เราเป็นพระอรหันต์ได้ ทุกคนมีสิทธิเป็นพระอรหันต์ ทุกคนมีพุทธะในหัวใจ ทุกคนมีสิทธิ เพราะจิตกับพุทธะมันอยู่ที่ไหน

พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

“จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส”

“จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้ขำปนกิเลส”

แล้วมันจะขำปนอย่างไร? ขำปนเพราะอริยสัจ มันธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่แล้ว แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมาอยากจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ สร้างคุณงามความดี นี่มันปะมุใหม่ละ พันธุกรรมของมัน เชื่อใจของมัน ได้ตัดแต่งขึ้นมา ได้ถอนมรณะ เป็นหัวหน้าสัตว์ เป็นจักรพรรดิ เป็นกษัตริย์ เป็นพราหมณ์ เป็นทุกอย่าง เป็นหัวหน้าผู้ใฝ่ดีกับลูกน้อง กับประชาชน กับฝูงของตัว แต่ละภพแต่ละชาติทำคุณงามความดีมาหาศาลเลย นี่ตัดแต่งพันธุกรรมมา มันจะปะมุมาจากไหน มันได้สร้างหลักสร้างฐานมา

จิตใจ ถ้าไม่มีหลักมีฐานมา คุณความคิด จิตใต้สำนึก คำว่า “จิตใต้สำนึก” ในทางวิทยาศาสตร์เขาพิสูจน์เรื่องจิตใต้สำนึก จิตก่อนสำนึก คือสิ่งที่มีความสะสมมาในหัวใจ แล้วความรู้สึกนึกคิดอย่างนี้ ถ้ามั่นเป็นธรรมก็ปะไว้สิ ปะไว้ แต่งไว้ ซ่อนไว้ หลบซ่อนไว้

นี่พูดถึงทางวิทยาศาสตร์นะ เวลาจิตเภท คนที่เจ็บไข้ได้ป่วย เวลาเขาจะรักษาทางการแพทย์ เขาเรียก “บุค” เขาจะบุคคุณะ เขาจะบุคออกมาเรื่องสิ่งจิตใต้สำนึกนั่นนะ สิ่งใดที่มันคาหัวใจไว้นะ บุคออกมา รักษาขึ้นมา รักษามันทำไม? รักษาให้มันเป็นปกติเท่านั้นเอง รักษามา จิตผิดปกติไปมันก็มีสิ่งที่มันขาดสติไป เหมือนคนบ้า คนบ้าไม่มีสติ แต่มีจิตอยู่ มีความรับรู้อยู่ นี่ทางการรักษาของเขาทางวิทยาศาสตร์เขาต้องบุคออกมา นี่ไง สิ่งบุคออกมา นี่พูดถึงจิตใต้สำนึกของเขาที่เขาบุคคุณะ เพื่อจะได้รักษาขึ้นมาให้มาเป็นปกติเท่านั้นนะ ให้เป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ กลับมาเป็นปกติ แล้วเป็นปกติมันเป็นไปได้ไหม เป็นปกติต้องตามยา ต้องดูแล ต้องอะไร

นี่ลองจิตใต้ลงได้ขนาดนั้น เวลากลับมาแล้วพอจิตมาภาวนาเข้ามาถึงจุดนี้ปั๊บมันจะเกิดอาการของมัน อาการของมัน นี่ไง จิตใต้สำนึกไง นี่ความรู้สึกนึกคิดจากจิตเดิมแท้ จากจิตใต้สำนึกขึ้นเลย ที่มันจะโผล่ขึ้นมา นี่พูดถึง แล้วเราไปปะไว้ ดูแลไว้ รักษาไว้ขนาดไหนมันจะทำได้ แค่นั้นไง

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ นี่ไง สร้างสมบุญญาธิการ สร้างสมต่างๆ ขึ้นมา นี่จิตใต้สำนึก ใช้ทำคุณงามความดี จะเอาความเข้มแข็งไว้ จิตที่คุณงามความดี เวลาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย”

นี่เกิดชาติสุดท้ายนะ ยังไม่ได้ปฏิบัติเลย เกิดมาที่สวนลุมพินี

“เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย”

นี่ไง ด้วยคุณงามความดี ด้วยการสร้างมา นี่มันมาจากรากฐาน มาจากจิตใต้สำนึก มาจากต่างๆ มันคิดแต่เรื่องดีๆ ทั้งนั้นนะ นี่เวลาเกิดแต่เรื่องดีๆ เวลาพระเจ้าสุทโธทนะจะรังไว้เป็นจักรพรรดิ ด้วยธรรมชาติของความผูกพันของชาติตระกูลก็เป็นอย่างนั้น นี่คุณงามความดีของโลก คุณงามความดีของโลก พ่อแม่ก็ต้องการให้ลูกมีที่ยืนที่สังคม ลูกเราให้ประสบความสำเร็จในชีวิต นี่คือแรงปรารถนาของพ่อแม่ นี่มันเป็นเรื่องธรรมดา เวลาเจ้าชายสิทธัตถะเกิดมาจากพระเจ้าสุ

โทษณะ ก็ต้องการ ปรารถนาสิ่งที่ดีที่สุดทางโลกที่เขาหาไว้ได้ แต่ลูก แต่เพราะเจ้าชายสิทธัตถะ ได้สร้างคุณงามความดีมหาศาล มีความรู้สึกรู้คิดที่เหนือกว่ามนุษย์ เหนือกว่าสิ่งต่างๆ คุณดี ความ เป็นมนุษย์ สิ่งที่สูงส่งขึ้นมามันจะมีสิ่งใดจะสูงส่งขึ้นไปจากสถานะของจักรพรรดิที่ปกครอง มนุษย์ด้วยกัน สิ่งที่ปกครองมนุษย์ด้วยกัน เหนือมนุษย์ เหนือทุกๆ อย่าง สิ่งที่เป็นโลกมัน เห็นชัดๆ อยู่แล้ว ทำไมไม่พอใจ ทำไมไม่พอใจสิ่งเหล่านี้ ทำไมสิ่งเหล่านี้มันเป็นความทุกข์ระทม ในหัวใจ? เป็นความทุกข์ระทมนะ

“เราจะต้องเป็นจักรพรรดิ เราจะต้องดูแลรักษา ต้องปกครองดูแล” มันทุกข์ไปหมดนะ แล้วพอทุกข์ไปหมดแล้วมันไปเที่ยวสวน เห็นยมทูต เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย

“คนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มีอย่างนี้ด้วยหรือ แล้วเราต้องเป็นอย่างนี้ด้วยหรือ”

คำว่า “มีอย่างนี้ด้วยหรือ” มันถึงว่ามีคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันสะท้อนใจมากนะ คนที่มีคุณงามความดีในใจ แค่เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย “เราต้องเป็นอย่างนี้หรือ เราต้อง เกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย เราต้องตายไปอีกหรือ”

คำว่า “ตายไป” มันไปสั่นไหวสิ่งที่คุณงามความดีที่สร้างมาในหัวใจนี้ไง ในหัวใจได้ สร้างคุณงามความดีมามาก สิ่งที่ว่าเราต้องตาย ตายเปล่าๆ ตายไปแล้วเกิดอีก ตายในวัฏฏะ คุณดี นี้ มันไปสั่นไหว สั่นไหวถึงว่า “เราต้องเป็นอย่างนี้หรือ”

“ถ้าอย่างนั้น...” นี่ปัญหาเกิด นี่ปัญหาของโลกๆ นะ ปัญญาอย่างนี้เขาเรียกว่าตรรกะ ปรัชญา ที่ว่าตรรกะ-ปรัชญามันเกิดขึ้นมา “...ถ้ามันมีเกิด มีแก่ มีเจ็บ มีตาย มันต้องมี ไม่เกิด ไม่ แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย” ในเมื่อมีมีก็ต้องมีสว่าง มีถูกต้องมีผิด มีการเกิดต้องมีการไม่เกิด แต่ยังไม่รู้

ถ้ามันยังมี เห็นไหม เพราะด้วยความเข้มแข็งของหัวใจ ด้วยความเข้มแข็ง ออกแสวงหา นี่ ทิ้งราชวังมา ที่ทิ้งมา คำว่า “ทิ้งมา” ทิ้งมาด้วยคนที่คิดดี คิดบวก คิดถึงรับผิดชอบ แล้วต้องทิ้งมา ก่อน ถ้าอยู่อย่างนี้มันจะพากันล้มเหลว พากันไม่มีสิ่งใดที่เป็นประโยชน์กับใครเลย ต่างคนต่างรัก กัน ต่างคนต่างดูแลกัน ต่างคนต่างกอดคอร้องไห้กัน ต่างคนต่างส่งเสริมกัน แล้วก็เกิด จะแก่ จะเจ็บ จะตายอยู่อย่างนี้ แต่ในเมื่อตรงข้ามมันมี ทิ้งแล้วออกไปแสวงหา ออกไปแสวงหาก็ก็น่าไปเจอ

เจ้าลัทธิต่างๆ นี่ไปทำกับเขา นี่ไง เริ่มต้นในการขุดพรวนดิน จะขุดการกระทำ มันต้องเกิดขึ้นของ มัน

ไม่ใช่ว่าตัดแปะ ปะผูกกันอย่างนั้นนะ ตัดแปะ-ปะผูกอย่างนั้นแล้วก็ป็นธรรม เป็นธรรม มัน เป็นไปไม่ได้หรอก ถ้ามันเป็นธรรม นี่ในปัจจุบันมีการศึกษาปริยัติ นี่ไง แปะ แปะ แปะเข้าไป มัน สัญญาทั้งนั้นนะ ชั้นไม่ใช่จิต ถ้าชั้นไม่ใช่จิต เขาบอกว่า “ชั้นไม่ใช่จิต” แล้วมันชั้นเป็น อะไรล่ะ ชั้น ๕ ถ้าชั้น ๕ ไม่เป็นจิต แล้วมันสงบตัวได้อย่างไร เวลาจิตมันสงบแล้วชั้นมันอยู่ที่ไหน เวลาทำสมาธิขึ้นมาแล้วชั้นมันอยู่ที่ไหน ถ้าชั้น นี่อุปนาสมาธิ ชั้นมันอยู่ที่อะไร ชั้น อย่างละเอียดก็ว่าไป ชั้น ๔ ก็ว่าสิ่งที่จิตมันเป็นหนึ่งได้อย่างไร แล้วจิตมันจะเป็นเอกัคคตารมณ์ ได้อย่างไร จิตเป็นหนึ่ง มันสละเข้ามาได้อย่างไร

นี่สิ่งที่ทำขึ้นมา ถ้าพูดถึงฉานสมาบัติ มันก็มีของมัน ถ้ามีของมันนะ คุณ ถ้าใครทำความ สงบของใจได้มาก ถ้าจิตมันสงบมาแล้ว พอจิตมันสงบเข้ามามันก็วางได้ มันก็วางของมันได้ ถ้า วางของมันได้ เห็นใหม่ เวลาศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ได้ฉานสมาบัติขึ้นมา แล้วออกมาก็เป็นปกติ คำว่า “ได้สมาธิมาแล้ว” คำว่า “ได้สมาธิ” ถ้ามันยังใช้ไม่เป็น ไม่มีปัญญาในพุทธศาสนา มันก็ยัง เวียนตายเวียนเกิดอยู่ในธรรมชาติของมัน แล้วทำอย่างไรจะไม่เวียนตายเวียนเกิดล่ะ?

ไปศึกษากับใครมา? ศึกษากับใครมา?

เพราะสิ่งในเรื่องอริยสัจ เรื่องสัจจะความจริง เรื่องอริยสัจ มรรคญาณยังไม่มีใครทำได้ ถ้า ไม่มีใครทำได้มันมีมาจากไหน? ก็มันไม่มี ถ้ามันไม่มีใครทำได้มันก็ต้องไม่มี เพราะไม่มีใครรู้ มันจะเอามาจากไหน ถ้ามันเอามาจากไหน มันก็ศึกษากันมันก็ไม่รู้ นี่คนไม่รู้

พอเขาบอก “นี่ แคนี่ แคนี่แหละสูงสุดแล้ว นี่ไง ปล่อยางหมด นี่นิพพาน”

นิพพานของเขาไง นี่ไง มันปะผูกกันไว้ทั้งนั้นนะ เอากิเลสปะไว้ ช้อนไว้ ทูจริตไว้ ถ้อนล ไว้ ไม่ยอมพูดความจริงกัน มันพูดความจริงไม่ได้ ถ้าพูดความจริงคือสังคมาของคนไม่รู้มันก็พูด กันอย่างนั้นนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบุญญาธิการมา อยู่ในสังคมาอย่างนั้น เขา ปฏิญาณตนว่าเป็นศาสดา ทุกคนมีฤทธิ์มีเดชทั้งนั้นนะ ท่านไม่สนใจเลย

ถ้ามันหาไม่ได้ หาไม่เจอ ไม่มีแล้ว...กลับ ต้องทำด้วยตัวเอง กลับย้อนมาอานาปานสติ กลับมาดำริถึงว่าอยู่กับพระเจ้าสุทโธทนะ ท่านพาออกไปแรกนาขวัญ “เราเคยทำสมาธิได้อย่างนั้น” ไปสมบุกสมบันกับเขามาทั่วแล้ว สมบัติก็เอาสมบัติของตนเอง สมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สร้างบุญญาธิการมา นี่ไง จิตใจที่ได้สร้างสมคุณงามความดีไว้ มันเป็นหน่อของพุทธะ มันเกิดขึ้นมาจากความเป็นจริง

เหมือนกับที่เราสร้างวัตถุ สร้างเครื่องยนต์กลไก เราสร้างของเราขึ้นมาโดยข้อเท็จจริง โดยสสาร โดยแร่ธาตุที่เราหล่อหลอม แล้วขึ้นมาเป็นของเรา มันจะเป็นความจริงของเรา จิตของเรา มีกิเลสนี่จริง ถ้ามันสร้างขึ้นมาให้เป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา มันก็จะไปประโยชน์ของเราขึ้นมา มันปะมุกันไม่ได้นะ สิ่งถ้าปะมุกันไปนี้มันจะทำให้เหลวไหล เหลวไหลนะ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปัจจุบันมีอยู่แล้ว มีอยู่แล้วที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา แล้วเรา ด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ได้ปะมุไว้ นี่ปะมุไว้

คูติ เวลาเราเกิดบาดแผล บาดแผลที่เย็บไม่ดีมันยังติดเชื้อเลย นี่เวลาบาดแผลเย็บแล้ว มันเย็บแล้วมันแตก นี่ไง ทำไมมันไม่ติดละ นี่ถ้ามันปะมุ มันเป็นวัตถุมันก็ทำได้ของมัน มันก็ดูสวยงาม แต่เนื้อของเรา เนื้อเนื้อของเรานะ แล้วความรู้สึกของเรามันละเอียด ความรู้สึกมันละเอียด ยิ่งกว่าเนื้ออีก แล้วเราว่าเรารู้เราเห็น เวลาเราศึกษาขึ้นมา ปริยัติมันก็ปะมุไว้เท่านั้นนะ มันไม่มีอะไรเป็นเนื้อ เป็นชิ้นเป็นอันขึ้นมาหรอก

นี่เวลามันเป็นขึ้นมา คูติ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติสมาธิทั้งหมด ปฏิบัติสมาธิขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง ถ้ารู้คันขึ้นมาเอง มันก็เป็นขึ้นมา เป็นขึ้นมาตามความเป็นจริง ถ้าเป็นความจริง ด้วยอำนาจวาสนา ด้วยบุญญาธิการ คิดถึง รำลึกถึง ว่าคุณงามความดีที่สร้างมา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ การตรัสรู้เอง ถ้าตรัสรู้เองอย่างไร ถ้าไม่มีความดำริ ไม่มีความรู้คัน ไม่มีการกระทำขึ้นมาในหัวใจ จะตรัสรู้กันที่ไหน ถ้าตรัสรู้ที่ไหน

ดูความเห็นของโลก ด้วยสายตาของมนุษย์ ก็บอกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ที่โคนต้นโพธิ์ แล้วตรัสรู้ไปนั่งอยู่นั้นแล้วความรู้สึกในหัวใจล่ะ? มันทรัสรู้ที่ในจิตต่างหากล่ะ จิตที่มันมีสติปัญญาของมัน

คูลี อานาปานสติ บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ เวลาสำเร็จขึ้นมาแล้ว นี่ไง ถ้ามันมีจริง มีจริงในเนื้อหาสาระ ถ้ามันมีเนื้อหาสาระขึ้นมา นี่เสวยวิมุตติสุข เวลาพอสำเร็จไปแล้ว เสวยวิมุตติสุข นี่มีความสุขมาก แล้วด้วยการสร้างบุญญาธิการมานะ เป็นพระโพธิสัตว์ คำว่า “เป็นโพธิสัตว์” ได้สร้างบุญญาธิการมา ผู้ที่อยู่อุปัฏฐากอุปถัมภ์กันมามันมีมหาศาล

ที่นี้มีมหาศาล ก็เตรียมพร้อมกันมาทั้งนั้นนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามาเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย แล้วผู้ที่ร่วมเกิดร่วมตายกันมาที่เป็นขณะที่เกิด เกิดองค์เดียว หรือ พระพุทธเจ้าเกิดองค์เดียวหรือ เวลาเป็นจักรพรรดิ เป็นองค์เดียวหรือ? เขามี เขามีหุมมีคณา มาทั้งนั้นนะ ฉะนั้น ผู้ที่สร้างมาด้วยกัน ที่ว่าจะรื้อสัตว์ชนสัตว์เขาก็รื้ออยู่ แต่เพราะรื้ออยู่ แต่ด้วยความจะรื้อสัตว์ชนสัตว์ แต่พอปฏิบัติขึ้นมาแล้ว

“มันจะสอนได้อย่างไร มันจะสอนได้อย่างไร”

เพราะมันพลิกฟ้าคว่ำดินไปเลย มันสิ่งที่โลกนี้ เรื่องของโลกเป็นเรื่องของโลก มันแก้กิเลสไม่ได้เลย แต่ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาวางธรรมวินัยไว้ มันก็วางธรรมผ่านโลก สมมุติบัญญัติ บัญญัตินี้เป็นสมมุติหรือเปล่า “สมมุติ” ก็คือคำพูดไง สมมุติบัญญัติขึ้นมา สมมุติมันเรื่องของโลก มันเป็นภาษาต่างๆ แต่ถ้า “บัญญัติ” บัญญัติเป็นศัพท์ขึ้นมา บัญญัติเป็นธรรมไว้แล้วเราศึกษาขึ้นมา นี่ตัดปะแล้ว ปะมุเลย ปะมุหัวใจกันเต็มทีเลย

ทีนี้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังไม่มีพระปฏิบัติ พระจุนทะไปเห็นศาสนาอื่น เวลาศาสดาเขาตายไป ลูกศิษย์ลูกหาอยู่กันไม่ได้ เวลาไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“ทำไมเขาเป็นอย่างนั้น”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “เพราะขาดวินัย”

ถ้าวินัยคือข้อบังคับ ก็บอกให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติวินัยสิ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า

“ตถาคคทำไม่ได้หรือก ตถาคคจะพุดอะไรต้องมีเหตุมีผล ต้องมีหลักมีเกณฑ์”

ฉะนั้น สิ่งที่เป็นวินัยขึ้นมา มีพระทำผิดทำถูกทั้งนั้นนะ พระทำผิดแล้วถึงบัญญัติขึ้นมา คำว่า “พระทำผิด” เมื่อก่อน เริ่มต้นออกมาเทศนาว่าการได้ปัญญาวัคคีย์ ไปเทศน์ยสะ ได้ ๖๑ องค์ ทั้ง ๖๑ องค์รวมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วย

“เราทั้งหมดพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์ เองงไปอย่าซ้อนทางกัน โลกนี้เขาเร่าร้อนนัก”

“เธอพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์” นี่คืพระอรหันต์ทั้งหมดเิง

แล้วพระอรหันต์จะทำผิดอะไร วินัยจะบัญญัติอะไร ในเมื่อไม่มีคนทำผิดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่มีบัญญัติ นี่สิ่งที่สมัยพุทธกาลนะพระอรหันต์ทั้งนั้น สิ่งที่เป็นพระอรหันต์ คุณติ เวลาพระจุนทะเป็นพระอรหันต์ พระสารีบุตร พระจุนทะ พระเรวตะ นี่พระอรหันต์ทั้งนั้นนะ ที่นี้พระอรหันต์ก็อยากไห้ศาสนามั่นคง ไปบอกองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้บัญญัติวินัย

พระพุทธเจ้าบอก “ทำไม่ได้หรือก”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เราเป็นตถาคค พุดอะไรไม่มีเหตุมีผลไม่ได้ ต้องมีเหตุมีผล”

ฉะนั้น เวลาคนทำขึ้นมาถึงได้บัญญัติขึ้นมา บัญญัติขึ้นมา สิ่งทีบัญญัติขึ้นมา คนทำผิดแล้วถึงได้บัญญัติขึ้นมา บัญญัติไว้ ถ้าบัญญัติไว้เป็นธรรมวินัย ถ้าธรรมวินัย สิ่งทีบัญญัติขึ้นมา เขาก็มีคนผิด แต่ขณะทีว่าก่อนหน้านั้น นี่ไม่มีบัญญัติธรรมวินัยเลย พระอรหันต์ทั้งนั้น แล้วพระอรหันต์จะทำอะไรผิดใหม่ พระอรหันต์ไม่มีเจตนา ไม่ทำสิ่งใด นี้ปาปมุต

อะไรคืปาปมุต? แล้วปาปมุตมันเป็นอย่างไร?

ถ้าปาปมุต ถ้าสิ่งที่เป็นความจริงก็เป็นความจริง แต่ถ้าสิ่งที่ไม่จริง ความไม่จริง เราทำกันไม่จริงไม่จริงไม่จริงไม่จริง แล้วมันจะได้สิ่งใดมาละ มันจะได้ติดอะไรในหัวใจเรามา

ฉะนั้น เราเป็นชาวพุทธนะ เราต้องเอาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นตัวอย่าง เอาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูเอกของเรา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติอย่างไร แล้วเวลาปฏิบัติมา นี่สาวก-สาวกาก็ได้รับคำสอนจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งนั้น ถ้าได้รับคำสอนจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่ลูกศิษย์มันจะดีไปกว่าอาจารย์ตรงไหน

ลูกศิษย์มันดีกว่าอาจารย์ไปไม่ได้หรอก แล้วอาจารย์นี้เป็นศาสดาคด้วย

เวลาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ อจินไตย ๔ คำว่า “อจินไตย” พุทธวิสัย ความรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กรรม โลก ฌาน นี่เป็นเรื่องอจินไตย สิ่งที่เป็นอจินไตยมันลึกลึกกว้างขวางมาก ทีนี้การกว้างขวางมาก สิ่งทีเวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติไปปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์แล้ว แล้วที่สุดแห่งทุกข์ เวลาสอน เวลาใครจะเทศนาว่าการ มันก็มาจากต้นขั้วนั่นทั้งนั้นนะ ไม่มีใครจะมีบารมีมีอำนาจวาสนามากไปกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรอก ฉะนั้น เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราก็คู่นี้เป็นเกณฑ์ไป

ดูองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ เวลาออกประพฤติปฏิบัติ ทุกข์ๆ ยากๆ จะทำมาขนาดไหน นี่ขนาดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบุญญาธิการมาขนาดนี้นะ แต่เราก็บอกว่า “คนนั่นฟังธรรมทีเดียวก็นำสำเร็จเป็นพระอรหันต์”

ดูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้ว บอกว่า

“เรา อำนาจวาสนา อายุ ๘๐ ปี ศาสนาอยู่ ๕,๐๐๐ ปี เพราะเราทำบุญมาขนาดนี้”

แล้วแต่ละองค์ทำมามันไม่เหมือนกัน

แล้วเวลาที่ว่าบอกว่า “เวลาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทีเดียวเป็นพระอรหันต์เลย” สาวก-สาวกจะได้ยินได้ฟัง มันไม่มีคนสอนไง แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ตรัสรู้เองโดยชอบ ที่ว่ามีคนสอนขึ้นมา แล้วมีคนสอน ขนาดมีคนชี้คนนำ แต่มีคนชี้คนนำมันก็เรื่องหนึ่งแล้ว สาวก-สาวกะ

ทีนี้ เราจะบอกว่า เวลาฟังเทศน์หนหนึ่งเป็นพระอรหันต์เลย แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือคั่นอยู่ขนาดนั้น ถ้าเป็นฟังเทศน์หนหนึ่ง แต่เบื้องล่ะ ที่ทำมาล่ะ การทำมามันมีเหตุมีผลของมัน ถ้ามีเหตุผลของมัน เวลาเป็นธรรมขึ้นมามันจะเป็นธรรม เป็นหน่อของพุทธะ เป็นธรรมขึ้นมาในหัวใจ

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเรา เราไม่มีความจริงใจกับเรา ถ้าเราไม่จริงใจกับเรา เพราะเราไม่จริงใจกับเรา ถ้าเราไม่จริงใจกับเราเนะ เขาต้องให้เป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาสิ ถ้าไม่จริงใจกับเรา เราศึกษามาขนาดไหน เรามีสัญญา เราจำได้ของเรา ถ้าจำได้ของเรา นี้ปะมุไว้ ยิ่งรด เครื่องยนต์กลไกที่ว่าเขาซ่อมบำรุงมาเพื่อรักษา เพื่อใช้สอยประโยชน์ของเขา จะสวยงามขนาดไหน จะประณีตขนาดไหนก็ใช้ประโยชน์ของเขา แล้วเขาได้ประโยชน์ของเขาจริง

แต่ของเรา เวลาที่เราปะมุใจของเรา เราดูทีในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมา เวลาที่เราสงวนรักษาไว้ มันก็กดกลืนเสียดทานความทะยานอยากไว้ แต่ถ้ามันผลอเมื่อไรนะ เวลามันผลอเมื่อไรเพราะอะไร เพราะมันไม่มีข้อเท็จจริงในหัวใจไง ถ้าไม่มีข้อเท็จจริงในหัวใจ มันจะรู้ความจริงไปได้อย่างไร นี่มันจะรู้ความจริงไม่ได้ แต่เวลาดูรูปแบบมันก็เหมือนกัน แต่ความจริงมันไม่มีเงะ พอกความจริงไม่มี สิ่งนั้นมันเป็นความวิตกกังวลในหัวใจใหม่ เพราะอะไร เพราะความล้งเลงสยจะทำให้เป็นทุกขนะ

ดูสิ เวลาเราดูทางการทุจริตทางโลก เขาบอกนี่เป็นคนทุจริต คนนั้นเป็นคนที่ไม่ดีนะ ทำไมเขามีความสุขๆ...เขากดทับไว้ คนนะมันมีความผิดพลาด การกระทำโดยหัวใจ ความลับไม่มีในโลกหรอก ใจดวงนั้นมันรู้ ถ้ามันรู้ขึ้นมามันกดทับไว้ มันจะมีความสุขจากไหน ฉะนั้นเรื่องของโลกไง โลกนี้หลอกหลวงกันได้ โลกเขาปลิ้นปล้อน คน มนุษย์มันเป็นสัตว์ประหลาด คิดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง แล้วพอกำพูดอย่างนั้นเราก้ไปเชื่อเขา

บอกว่า ทำไมเขาทำความทุจริตไว้มหาศาล แต่เขามีความสุข นี่มีความสุขจากไหน เราไปว่าเองว่ามีความสุข เขาปั้นหน้าให้เราดู แล้วมันมีความสุขได้อย่างไร มันเป็นไปไม่ได้หรอก แล้วเวลาชีวิตนี้มันขาด ลมหายใจขาด ชีวิตมันตายไป มันไปตามบุญตามกรรมทั้งนั้นนะ

เวลากฎหมายเขาบังคับนะ กฎหมายเวลาเขาบังคับใช้ ผู้ที่ทำความผิดเขาต้องมีเจ้าหน้าที่ไปจับ ไปตรวจ ไปสอบขึ้นมา แล้วเอามาลงโทษ...กรรมไม่ต้อง กรรมไม่ต้องหรอก ถึงเวลามันเป็นของมันทันทีเลย ทีนี้ คำว่า “อจินไตย ๔” กรรมนี้เป็นอจินไตยอันหนึ่ง เวลาเราทุกข์เราอยากขึ้นมาบอกว่า “เป็นกรรม เป็นกรรม แล้วเราทำกรรมอะไรกันไว้ เราไม่เคยทำความดีเลยหรือ อะไรก็กรรม อะไรก็กรรม เราทุกข์ยากอยู่นี้ เรากรรมทั้งนั้นเลยหรือ”

“กรรม” เพราะจิตมันมุ่มมัน มันคาดหมายว่า ถ้าประพฤติปฏิบัติ หรือเราเป็นชาวพุทธแล้วมันจะเว้งเว้าง ทำบุญกุศลแล้วจะถึงที่สุดแห่งทุกข์ มันจะเป็นนิพพาน จะเป็นวิมุตติสุข มันจะเว้งเว้าง เราก็คาดก็หมาย หมายเป่าหมายไว้ แล้วเราทำอะไร สิ่งที่ทำขึ้นมา การกระทำใช้ใหม่ คนนะเวลาขยับมันก็ออก พลังงานมันก็ใช้แล้ว ขยับเขยื้อนต่างๆ มันใช้พลังงานทั้งนั้นนะ เวลาเราทำงาน เราใช้สมอง เราใช้ร่างกายของเรา เหนื่อยไหม? เหนื่อย คุณสิ ร่างกายของคน ถ้าทำงานโดยที่เราไม่พักผ่อน ไม่ดูแลรักษาเลย ร่างกายนี้อยู่ไม่ได้หรอก ร่างกายอยู่ไม่ได้ เราใช้สมอง เราใช้ความคิดบริหารจัดการทั้งวันทั้งคืนนะอยู่ได้ไหม คนไม่หลับไม่นอน ชีวิตนี้จะรอดได้ไหม?

ไม่ได้ มันตายอยู่แล้ว แล้วพอตายอยู่แล้ว พอมันทำงานขึ้นมา มันเหนื่อยไหมล่ะ มันทุกข์มันยากไหม? ทุกข์ แล้วพอทุกข์แล้วเราก็คิด เราก็คาดหมายของเราใช้ใหม่ เราเป็นชาวพุทธ เราเป็นนักปฏิบัติ เราจะสิ้นสุดแห่งทุกข์ เราจะมีวิมุตติสุข...มันคาดหมายไป เวลาคาดหมายไปนี่มันเพื่อเจอ แต่ข้อเท็จจริงคือชีวิตเรา เรามีชีวิต เรามีการกระทำ เรามีพลังงานของเรา มันใช้พลังงานไปมันก็ต้องทุกข์อยู่ธรรมดาของมัน นี่มันเป็นเรื่องจริงอยู่แล้วนะ ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง

ดูเวลาเราเกิดขึ้นมา เราเกิดชาติปี ทูกษา การเกิดเป็นทุกข์อย่างยิ่ง เวลาการเกิดเป็นทุกข์อย่างยิ่ง นี่โดยสังขารธรรม โดยข้อเท็จจริงนะ แต่เวลาโดยผลของวิญญู เพราะผลของวิญญูมันต้องเกิดอยู่แล้ว ถ้าเราไม่เกิดแล้วเราจะเกิดเป็นอะไร ฉะนั้น เกิดเป็นมนุษย์ถึงเป็นอริยทรัพย์ไฉ่ เพราะเกิดเป็นมนุษย์แล้วเราได้ประพฤติปฏิบัติ แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาทีบ่นว่า “ทุกข์ๆ” ทุกข์เป็นความจริง ก็เราเกิดมาเพื่อจะเผชิญกับมัน เราเกิดมาทุกข์

เพราะมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า...ทุกข์มันคืออะไร?

ทุกคนก็บอกว่าไม่มีความทุกข์ มนุษย์เป็นสัตว์ประหลาด เกิดมาว่ามีแต่ความสุข มีแต่ความพอใจทั้งนั้นนะ ทั้งๆ ที่ใจมันอมหนอง แต่เวลาพุทธศาสนาเกิดขึ้นมาแล้ว พระพุทธเจ้าตรัสรู้ความจริง...ไม่มี สุขไม่มี

ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไปเท่านั้นเอง

ถ้าทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป แล้วอะไรคือทุกข์ล่ะ?

นี่ไง มนุษย์ ถึงจะเป็นมนุษย์ที่มีสัจจะ ทุกข์มันเป็นความจริงเราก็ตั้งสติของเรา ย้อนเข้าไปหาทุกข์ของเรา แล้วมันทุกข์จริงไหม หายใจก็ทุกข์นะ เรานี้ยังเป็นคนแข็งแรงอยู่ ฉะนั้น เราหายใจโดยปกติก็หายใจโดยไม่เป็นทุกข์ ไปคูลี ไอศิยู หายใจไม่ได้ ต้องใช้ออกซิเจน แค่อหายใจเข้าหายใจออกมันก็ทุกข์แล้ว ยิ่งเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา เป็นหวัดขึ้นมาหายใจไม่ได้แล้ว นี่ไง ในเมื่อมันมีพลังงาน มันไม่มีการเคลื่อนไหว มันต้องมีเหตุมีผลทั้งนั้นนะ สิ่งนี้เราพิจารณาของเรา ถ้าเราพิจารณา นี่ทุกข์เป็นความจริง

ฉะนั้น ด้วยจินตนาการของเรา ว่าเราประพฤติปฏิบัติแล้วเราเป็นคนดี เหมือนกับทางโลกทำไมคนทุจริต คนทำสิ่งผิดพลาด ทำสิ่งที่ไม่ดี ทำไมเขาถึงมีความสุขๆ... ใอนั้นมันปั่นหน้าหลอกกัน มันเป็นไปได้หรือที่มีความสุข นั่งทับสิ่งที่ตัวเองทำผิดพลาดไว้แล้วมีความสุข เป็นไปไม่ได้หรือ เพียงแต่ว่าคนจนมุมไง คนจนมุม คนจนตรอกกับกิเลส กิเลสคืออะไร คือค้นหาความทะยานอยาก คือทิฐิฐิมานะ ต้องการอำนาจบาตรใหญ่ ต้องการสิ่งต่างๆ ขึ้นมา แล้วเอาสิ่งนั้นมาคิดว่าจะได้เป็นความจริงไง...ไม่มี ไม่มีหรือ

สิ่งที่เป็นความจริงคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่างหาก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ธรรม” นี่สิ่งที่เป็นธรรม

ธรรมะหอมทวนลม กลิ่นของธรรมหอมทวนลม กลิ่นของคุณงามความดี คุณงามความดี เขายอมรับธรรมอันนั้นต่างหากล่ะ ถ้าเขามีคุณงามความดี คูลี คุณงามความดี เวลาครูบาอาจารย์ของเราเทศนาว่าการออกมา มันออกมาจากไหน ทำไมมันออกมาจากหัวใจ ถ้าหัวใจ ความรู้สึกอย่างนี้มีด้วยหรือ นี่มันเป็นจริงอย่างนี้จริงๆ ด้วยหรือ

ถ้าเป็นจริงขึ้นมา ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ เราก็จะเดินรอยตาม นี่ไง สิ่งที่เขายอมรับกัน เขายอมรับความเป็นธรรม เขาไม่ยอมรับทฤษฎีมานะ ไม่ยอมรับกิเลสตัดหาความทะยานอยากหรืออกแต่ในเมื่อเขามีอิทธิพล เขาเกิดขึ้นมาแล้ว

ทางโลกเขาจะบอกเลย ทางโลกเขาบอกเลยนะ “ทำไมชาวพุทธเราชอบไหว้แต่คนมีฐานะล่ะ” เห็นไหม เขามีฐานะ เขามีอำนาจทางเงิน เขามีอำนาจทางอิทธิพล เขามีอำนาจไปหมดนะ แล้วเราก็ก็นั่งหน้าไปกับเขา นี่สิ่งนั่นเอง เท่านั้นเอง แต่ถ้าความเป็นจริงแล้วนะ เขาเคารพคุณงามความดี เคารพธรรมต่างหากล่ะ ถ้าเคารพธรรม สิ่งที่เป็นธรรม แล้วเราแสวงหาสิ่งนั้น

ฉะนั้น สิ่งที่ให้ผลเป็นทุกข์ๆ สิ่งที่เป็นกิเลสตัดหาทะยานอยากมันทำลายเราแล้ว มันทำลายเราก่อนแล้ว แล้วมนุษย์เป็นสัตว์มหัศจรรย์ คิดอย่างหนึ่ง พุคอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง แม้แต่ตัวเองโกหกจนตัวเองก็ว่าตัวเองเป็นคนดีไปได้ล่ะ โกหกจนตัวเองเชื่อ

แต่ถ้าเราจะเอาความจริงของเราละ สิ่งที่ไม่ดีก็คือไม่ดี สิ่งที่ไม่ดีมันทำให้เราเร่าร้อน สิ่งที่มีการดำรงชีวิตของเรา การเคลื่อนไหวของเราเป็นความทุกข์ทั้งนั้นนะ ทีนี้ ความทุกข์อย่างนี้ ความทุกข์ที่โลกเขาแสวงหากันอยู่นั้นเขาหามาเพื่อการดำรงชีวิต เพราะคนเกิดมาต้องมีปัจจัย ๔ เครื่องอาศัยใช้ใหม่ อาศัยให้ดำรงชีวิตนี้คงอยู่ ทีนี้ ดำรงชีวิตนี้คงอยู่เพื่ออะไรล่ะ ก็เพื่อได้สร้างคุณงามความดี เพื่อทำคุณงามความดีของเรา เพื่อได้ศึกษา ถ้ามันยังโง่งอยู่ก็ศึกษาให้มันฉลาดซะ ถ้ามันฉลาดขึ้นมาแล้ว สิ่งที่ศึกษามามันเป็นความจริงหรือยัง ถ้ามันปะมุไว้ มันปะไว้กับใจ มันยังไม่เป็นความจริงขึ้นมา เราจะเอาความจริงใหม่ เราอยากให้ปะไว้ แล้วเดี๋ยวพอมันทุกข์มันอยากขึ้นมา พอมันทุกข์มันอยาก

คูลี พอหายใจ พอหัวใจมันเต้นขึ้นมา สิ่งที่ยับไว้ สิ่งที่ปะไว้มันก็จะหลุดแล้วล่ะ แล้วเราจะปล่อยอย่างนั้นไหม ถ้าเราจะปล่อยอย่างนั้น เราศึกษามาแล้วมันก็ได้แค่นี้ แต่ถ้าเราจะเอาความจริงขึ้นมา เราศึกษามาแล้วเราจะเริ่มทดสอบของเราเอง ถ้าเราทดสอบของเราเอง เราตั้งสติของเราไว้ นี่เราตั้งสติของเรา งานก็ได้ทำมาพอแรงแล้วล่ะ งานเกิดมาชาตินี้เราก็ทำแล้ว แล้วเราทำงานขึ้นมาเพื่อประโยชน์กับเรา เราก็ทำของเราแล้ว ถ้ามันจะประสบความสำเร็จมันก็จะประสบแล้ว

แต่ถ้าเราอยากประพฤติปฏิบัติใช้ใหม่ คุณสิ มาบวชพระ อยู่วัดอยู่วา มีอยู่มีใช้นะ คนบอกว่า ไปอยู่วัดอยู่วา ทุกคนต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย ต้องแสวงหามาเพื่อความมั่นคงของชีวิต ถ้าบวช เป็นพระ เป็นนักบวชในพุทธศาสนา ถ้าเรามีความเจตนาที่ดี

หลวงตาท่านพูดบ่อย “อยากดูว่าพระไม่มีขบมีฉัน พระดำรงชีวิตไม่ได้นี่อยากเห็นนัก อยากเห็นนัก ถ้าเราทำคุณงามความดีนะ อยากเห็นนัก”

นี่ถ้าพูดอย่างนี้เพื่อจะให้เห็นว่า ถ้าปัจจัยเครื่องอาศัย ถ้าอาศัยดำรงชีวิต...นี่มี

ที่นี้ก็เลสมันก็หลอก “ไม่มี ไม่มี จะต้องแสวงหา จะต้องแสวงหา”

แสวงหาแล้วก็จะทุกข์ๆ กันอยู่นี้

แต่ถ้าเราปฏิบัติจริงตามความเป็นจริงขึ้นมา สิ่งที่เป็นศีลเป็นธรรมมันหอมหวานลม ถ้าหอมหวานลมขึ้นมา ปัจจัยเครื่องอาศัย งาน ก็ทำหน้าที่ของเรามาพอแรงแล้ว สิ่งที่ทำขึ้นมา นี้เกิด มาด้วยอวิชา ด้วยความไม่รู้ “ด้วยความไม่รู้” แต่มีอำนาจวาสนา เพราะมีความไม่รู้ แต่มีอวิชา ก็เลศตักความทะยานอยากมันขับเคลื่อนมาจนได้เกิดเป็นมนุษย์ พอเกิดเป็นมนุษย์ขึ้นมา เห็นเป็น มนุษย์แล้วใช้ชีวิตมา ทำหน้าที่การงานมันก็พอสมควรแล้ว สิ่งต่างๆ ที่มันจะรำรวย ที่มันจะมี ศักยภาพ ที่มันจะเป็นเหนือมนุษย์มันได้เป็นหมดแล้ว ถ้ามันทำขนาดนี้ แต่มันก็ยังไม่ได้เป็น ถ้า ยังไม่ได้เป็น

โลกก็เป็นอย่างนี้ งานของโลกไม่มีที่สิ้นสุดหรอก นี่ให้ทำงานเสร็จเลย เราเกิดมาจะทำงาน ทำงานให้เสร็จหมดเลย แล้วงานนี้ใส่ในโลงไปกับเรา เป็นไปได้ไหม? เป็นไปไม่ได้หรอก เวลา ลมหายใจเข้าลมหายใจออก มันต้องอยู่ตลอดของมันไป นี่จนลมหายใจมันขาด ขาดไปแล้ว ซากศพ กายนี้ก็ให้คนอื่นเขาเผาให้ จิตมันออกจากร่างไปแล้ว ทิ้งโลกแล้ว มันไปตามวิญญูแล้ว นี่สิ่งที่ทำงาน โลกเขาได้ทำมาพอแรงแล้ว ถ้ายังทำอยู่มันก็เป็นอยู่อย่างนี้ ถ้ามีสติปัญญาทำอยู่ อย่างนี้

ถ้าเราจะหาคุณงามความดีของเรา เราจะแสวงหาหน่อพุทธะของเราขึ้นมา

เราไม่ใช่ “ธรรมะปะมุ” สิ่งนี้ปะมุไม่ได้

“ธรรมะปะมุ” คฤติ ระดับเราศึกษา ธรรมะปะมุมันอนุบาลนะ คฤติ เด็กเด็ยวนี้ เด็กเข้าอนุบาลมันท่องแล้ว พุทธศาสนา คีล ๕ มันท่องแล้วนะ เด็กอนุบาลเด็ยวนี้มันศึกษากันแล้ว เพราะเขาจะฟื้นฟูเรื่องการศึกษา ฟื้นฟูเรื่องศาสนา เราโตนปานนี้แล้วเราจะเอาความจริง จะเอาข้อเท็จจริงของเราขึ้นมา

ถ้าเราเอาข้อเท็จจริงขึ้นมา ตั้งขึ้นมาตี สติเราตั้งขึ้นมา เราทำของเราขึ้นมา ถ้ามันทำขึ้นมา นี่มันเป็นขึ้นมา สติมันก็มีจริงๆ แล้ว ไม่ใช่ปะมุ ไม่ใช่เกิดมาจากไหน เกิดมาจากความเป็นจริง มันเกิดขึ้นมาจากความเป็นจริง สติมี สติมันเกิดขึ้นมามันยับยั้งหมด สิ่งทีฟุ้งซ่าน สิ่งทีทำให้เราหลงผิด ถ้ามีสติ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานนะ

“ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด โลกนี้จะไม่ว่างจากพระอรหันต์เลย”

“เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด” นี้เราประมาทกับชีวิต เราประมาททุกเรื่องเลย เราบอกว่า “เมื่อนั้น เมื่อนั้นเราจะเข้มแข็ง เมื่อนั้นเราจะประสบความสำเร็จ” เราประมาทตลอดเลย นี้เราคิด “เมื่อนั้น เมื่อนั้น” แต่ไม่ทำอะไรเลย

“เมื่อนั้น เมื่อนั้น” เพราะเมื่อนั้นมันก็ผัดวันประกันพรุ่งไป

“เมื่อนั้น” มันก็อ้างเล่ห์ไ้

“เมื่อนั้น” มันก็ทำชีวิตให้สูญเปล่าไปไ้

แต่ถ้าเด็ยวนี้ละ “เด็ยวนี้ เด็ยวนี้” ถ้า “เด็ยวนี้” ตั้งสติขึ้นมา สติมันก็ตรงข้ามกับประมาทไ้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด” เราตั้งสติขึ้นมา พอมีสติขึ้นมา ทุกอย่างมันยับยั้งไ้หมด ถ้ามีสติตามความเป็นจริง

มันปะมุไปหมดละ สติมันเป็นสติ แล้วสติมันคืออะไรละ?

เราต้องเรียนศัพท์กันอีกใหม่ ชาวพุทธนี้ต้องกลับไปเรียนศัพท์ซะใหม่ว่าสติมันคืออะไร รูปมันคืออะไร เวทนามันคืออะไร สัญญามันคืออะไร...เวลาพูดขึ้นมาต้องให้ถูกต้องตามศัพท์ เราต้องกลับไปเรียนศัพท์ใหม่ “ศัพท์” นี้สมมุติบัญญัติไง ก็เขาบัญญัติไว้แล้ว ธรรมวินัยเขาบัญญัติไว้แล้ว บัญญัติไปแล้ว เราศึกษาเป็นภาษาบาลี ศึกษาเป็นภาษามคธ ศึกษาสิ่งใดก็แล้วแต่ เวลาความรู้สึก “สมมุติบัญญัติ” พอสมมุติบัญญัติขึ้นมา โดยศัพท์ขึ้นมา แต่ความเป็นจริงละ

ถ้าสติมันเกิดขึ้นมา นี่คือข้อเท็จจริง มันไม่ใช่ ส.เสื่อ ต.เต่า สระอิ

มันเป็นสติจริงๆ ถ้าสติจริงๆ มันเกิดขึ้นมาแล้วมันยับยั้งอะไรได้บ้างละ นี่สติจริงๆ

แล้วบอก “สติคืออะไร สติเป็นอย่างไร”...ไร้สาระ

ปริยัติเราก็ศึกษากันมาแล้วไง แล้วเราจะมาปฏิบัติอยู่แล้ว ทำไมต้องกลับไปเรียนศัพท์อีกหรือ แล้วผู้ปฏิบัติต้องเอาศัพท์มาสอนกันซะใหม่ ผู้ปฏิบัตินี้ต้องกลับไปเรียนศัพท์ซะใหม่ แล้วมันเรียนศัพท์ขึ้นมา อนุบาลเขายังรู้กันได้แล้ว แล้วเราปฏิบัติกันขึ้นมา ศัพท์มันก็คือศัพท์ แล้วตัวจริงละ ตัวจริงบอกมา ตัวจริงมันเป็นอย่างไร ถ้าตัวจริงมันเป็นขึ้นมา สติมันเกิดขึ้นมา พอมันมีคำปริกรรมของมัน มันมีปัญหาอุปสรรคสมาธิของมัน นี่ไง สติ สมาธิ ปัญญา

ถ้ามันมีสติขึ้นมา สมาธิมันเกิดอย่างไร สติมันยับยั้ง เคี้ยวก็เปลือ เพราะอะไร เพราะเรายับยั้ง คูสิ ไฟป่า ไฟป่ามันเกิดขึ้น แล้วเราเอาน้ำถังหนึ่งจะไปดับไฟป่าได้ไหม? ตาย นี่ไฟป่ามันเกิดขึ้น จะเอาอะไรดับมัน พอฝนตกขึ้นมาไฟดับหมด นี่ก็เหมือนกัน เวลาสติเกิดขึ้นมา สติเหมือนน้ำกระป๋องหนึ่งแล้วจะไปดับ เพราะอะไร เพราะความรู้สึกนึกคิดของคน

คูสิ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ มันเห็นอะไรกระทบขึ้นมามันยับยั้งไม่ได้เลย แต่สติมันขึ้นมา นี่มันรู้ทันของมัน แต่พอมันกระทบขึ้นมา ด้วยความรุนแรง เพราะอะไร เพราะคนเรา คูสิ เวลาบอกว่าให้ปิดทวารทั้ง ๕ เหลือไว้เฉพาะจิต...ตา หู จมูก ลิ้น กายปิดให้หมด เหลือใจไว้ พุทโธไว้ แล้วพุทโธไว้ เวลาความรู้สึกนึกคิดขึ้นมา มันพุ่งขึ้นมาเนี่ยเอามันอยู่ใหม่

เวลามันคิด อยู่ในหมู่ชน อยู่ในกลุ่มนี่นะ โอ้อโฮ! มีความรู้สึก มีความอบอุ่น โอ้อโฮ! ภาวนา พุทโธก็ดี ปัญญาก็ดี เวลาเราไปอยู่คนเดียวเนี่ยเอาไม่อยู่แล้ว นี่ไง เวลาพออยู่ด้วยกัน คูสิ มันนอนใจ เวลามันแยกออกไป นี่มันตื่นกลัว พอมันตื่นกลัวขึ้นมามันต้องมีชัดเจนของมัน พอชัดเจนของมัน

นี่ไง ไฟป่าไง เวลาพายุอารมณ์มันมา เวลาพายุ สิ่งที่มีมันเกิดขึ้นมามันพัดไปหมดเลย แล้วน้ำแค่
กระป๋องเดียวจะไปดับอย่างไร?

สติ สติ สติ สติเวลามันยับยั้ง นั่นน้ำกระป๋องนั่น

ถ้าไฟ สิ่งที่มีมันเกิดขึ้นมา ถ้าไฟมันเกิดขึ้นมาโดยจุดไม้ขีดก้านหนึ่ง จุดสว่างสิ่งใด ถ้า
น้ำมันมากกว่ามันดับหมดนะ นี่ไง เวลาเกิดสติ พอเกิดสติ สติยับยั้ง ยับยั้ง ยับยั้งแล้วจะอย่างไร
ต่อไป นี่ไง สติ สมาธิไง ถ้ายับยั้ง มียับยั้ง มีปัญญาของมัน มีคำบริกรรมของมัน คำบริกรรมไง นี่
สร้างสมขึ้นมา คุณิ เวลาเขากันเขื่อนขึ้นมา น้ำแต่ละหยดแต่ละหยดขึ้นมา เขากันเขื่อนจนน้ำนี้
มหาศาล

จิตมีสติ มีคำบริกรรม เราสะสมของเราขึ้นมา ถ้ามันสะสมขึ้นมาให้มันเป็นจริงเป็นจังของ
มันขึ้นมา ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา คุณิ เวลาเขาสร้างเขื่อนขึ้นมา สร้างเขื่อนแล้วไม่มีฝน ฝนมันตก
ได้เขื่อน ฝนมันมาตกนอกเขื่อน เขื่อนนั้นไม่มีน้ำสักหยดเลย นี่ถ้าเขื่อนไม่มีน้ำ สร้างเขื่อนมา
ทำไม ลงทุนลงแรงสร้างเขื่อนมหาศาลเลย แล้วไม่มีประโยชน์สิ่งใดเลย นี่ก็เหมือนกัน เวลา
บริกรรมพุทโธๆ พุทโธแลบไปโน่น พุทโธแลบไปนี่ แล้วไม่มีน้ำตกเหนือเขื่อนเลย ถ้าไม่มี
น้ำตกเหนือเขื่อน ถ้าน้ำไม่ตกเหนือเขื่อน เขื่อนมันจะกั้นอะไร มันก็ไม่มีอะไรตกอยู่ในเขื่อนนั้น
เลย

นี่ก็เหมือนกัน เขาว่า “กำหนดพุทโธสิ”

“ก็กำหนดแล้ว ตั้งสติก็ตั้งแล้ว ปัญญาอบรมสมาธินะคิดทั้งวันเลย แต่ทำไมจิตมันไม่ลง
จิตมันไม่เป็นไปสักที ทุกข์น่าดูเลย ทำอะไรก็มีแต่ความทุกข์ๆ”

นี่ฝนมันตกแลบไปโน่น ตกแลบไปนี่ ตกนอกเขื่อน ตกได้เขื่อน มันไม่ตกใส่เขื่อน
เลยนะ มีสติสิ มีกำหนด มันต้องมีอุบายนะ การภาวนาของเรา ไม่ใช่ปะมุนะ พอปะมุขึ้นมาะรด
เอ็งจะชน เอ็งจะคว่ำ เอ็งจะเป็นอะไร มาเถอะ เดียวจัดการให้ เข้าอยู่ อยู่ทำให้แจ้วเลย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาพุทโธตั้งสติแล้ว เดียวสมาธิมันจะมา...เป็นไปไม่ได้หรอก

ถ้าไอ้เข้าอยู่นั้นนะ อู่มันซ่อมให้มันคิดตั้งคั้นะ ไอ้นี้มันไม่มีใครคิดตั้งค้ มันซื้อหาไม่ได้ มันไม่มีช่างที่ไหนทำให้ มันมีสติของเรา นายช่างใหญ่ก็ใจเรานี้แหละมันจะทำของมัน ถ้าใจของเรามันเป็นธรรมขึ้นมา มันจะเป็นความจริงของมันขึ้นมา นายช่างใหญ่ เห็นไหม คุณสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน เวลาเขาเย้ยมารนะ

“มารเอ๋ย เรือนยอดของเธอทั้ง ๓ หลัง นายช่างใหญ่ พญามารที่มันได้สร้างเรือนยอดนี้ เราได้หักทำลายแล้ว”

นี่ไง นายช่างใหญ่ที่มันสร้างบ้าน สร้างเรือน สร้างอวิชา พญามารมันสร้างอยู่บนหัวใจนี้ ที่นี้ เราใช้ปัญญาของเรา เราเชื่อของเรา เรามีสติปัญญาของเรา จากอวิชามาเป็นวิชา ถ้าวิชาเรามีสติปัญญา เราแก้ไขของเรา เราดูแลของเรา เห็นไหม นายช่างใหญ่ นายช่างหัวใจนี้มันต้องมีอุปายในการกระทำ ฉะนั้น กำหนดพุทธโธ

พูดถึงคฤหัสถ์ แล้วเรามีศรัทธา เรามีความเชื่อ แล้วเรามาบวชเป็นพระด้วยนะ พระผู้ปฏิบัติ นักปฏิบัติขึ้นมา เราชัดเจนกับเรื่องการศึกษาเรามาพอแรงแล้ว แล้วในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราปฏิบัติเราต้องจริงจัง ถ้านี้เวลาเราพูด เราคิดสิ่งใด เราทำสิ่งใด เราเทียบไปเข้าสู่อวิชาหมด เราเทียบไปสู่โลก เทียบเข้าไปสู่ตัวตนของเรา สู่ทิฏฐิของเรา

“ได้ทำแล้ว ได้ตั้งใจแล้ว อดอาหารแล้ว อดนอนแล้ว ทำทุกอย่างครบแล้ว แต่มันไม่มีผลขึ้นมาเลย”

ฉะนั้น นายช่างใหญ่จะต้องพลิกแพลง นายช่างใหญ่ต้องพลิกแพลง คุณคำนวณ จะสร้างเขื่อนอย่างไร เวลาคนเขาสร้างเขื่อน เขาต้องไปดูสถานที่นั้นว่า จะกักน้ำอย่างไร แหล่งน้ำมันไหลมาจากไหน ถ้ามันไหล น้ำมันจะรวมที่ไหน เราจะกักเขื่อนตรงไหน แล้วเขื่อนนั้นจะเป็นประโยชน์อย่างไร นี่ก็เหมือนกัน เวลาจะปฏิบัติขึ้นมา เราตั้งสติแล้ว อะไรที่เราบริกรรมแล้วมันคุณค้ำ ทำสิ่งใดแล้วมันเป็นประโยชน์กับเรา แล้วเป็นประโยชน์กับเรานะ

คุณสิ เวลาฝนตก ฤดูกาลฝนแต่ละฤดูกาล เวลาลมเหนือ ลมตะวันออก ลมตะวันตกมันมามันก็พัดฝนตกที่แตกต่างกัน นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราคำนวณดูของเราว่ากำหนดพุทธโธแล้วมันเปื้อนไหม พอกำหนดพุทธโธนานๆ ไปแล้วมันคุ่นชินไหม ถ้ามันคุ่นชินเราก็ต้องพลิกแพลงของเรา นี่

คราวนี้เป็นฤดูกาลนี้ ฤดูกาลนี้ลมมาทางตะวันออก ฤดูกาลนี้ลมมาทางตะวันตก ฤดูกาลนี้ฝน...นี้ มันก็ต้องพลิกแพลง

มันไม่ใช่ปะมุเอาหรือ ถ้าปะมุเอานะมันเป็นเรื่องโลกๆ

แต่เรื่องการกระทำ เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดกันนะ เวลาท่านพูดว่า “แม่แต่ทำความสงบของใจ พูดคำเดียว มาปฏิบัติเป็นปีๆ นะ แล้วจิต ถ้ามันเคยเสื่อมด้วย พอเสื่อมด้วยขึ้นมา เราพยายามจะรื้อฟื้นขึ้นมา การรื้อฟื้นมันต้องทำให้ได้มากกว่า”

เวลาเขาสร้างเขื่อน เขาทำ เขาสร้างใหม่ ที่ไหนเขาก็ปลื้มใจว่า เดียวน้ำมันจะกักน้ำ แต่ถ้าน้ำมาเขายังมีความสุข มีความพอใจมากเลย แต่เขามาสร้างเขื่อนไปแล้ว ป่าไม้จะโดนทำลาย ฝนมันไปตกต่างพื้นที่ เห็นเขื่อนแล้ว เขื่อนไม่มีน้ำเลยนี้ทุกข์มาก ทุกข์มาก

จิตเสื่อมไง เวลาจิตปฏิบัติขึ้นมา จิตมันดีขึ้นมาก็พอใจ ชุ่มชื้น แจ่มใส มีความสุข แต่เวลามันเสื่อมนะ เวลามันไม่มีอะไรค้างไว้บนเขื่อนเลยนะ มีแต่ความแห้งแล้ง มีแต่ความทุกข์ นี่เวลาปฏิบัตินะ มันมีประสบการณ์ของใจ “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับไปเป็นธรรมดา” แม่แต่สมาธิ แม่แต่สติ แม่แต่ทุกอย่าง เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป

“ทุกข์” มันก็เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป

สิ่งที่เราพยายามฝึกหัด พยายามปฏิบัติขึ้นมามันก็เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป แล้วมันดับเร็วกว่าด้วย เพราะอะไร เพราะมันเป็นความดี สังเกตได้ไหม ความดีไม่ค่อยติดใจเราหรือ ใจความชั่วนะ แหม ไม่ต้องทำนะ มันถึงเราไปเลย ฉะนั้น ในเมื่อมันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เราก็ต้องฟื้นฟูของเรา เรากระทำคุณงามความดีของเรา เราก็ตั้งใจการกระทำของเรา นี่เพราะมันมีขึ้นมา มันถึงเสื่อมได้ ถ้ามันเสื่อมได้

นี่ไง เราปฏิบัติแล้วมันได้ผล คำว่า “ได้ผล” มันมีจริงใจ ถ้าจิตของใครเคยสงบนะ จิตเราทำความสงบของใจ ใจนี้ชุ่มชื้น เย็นเยือก เยือกเย็นดีมาก แล้วมันเสื่อมไป พอเสื่อมไปแล้วเราปฏิบัติไม่เคยได้อะไรอีกเลย จิตที่เราเคยเป็นมันจะฝังใจไป แล้วเวลาคนเรา “ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด” เวลาคนมันจะตายนะ ถ้าคนมีสติมันจะคิดถึงความดีที่สุดที่เคยทำได้ มันจะเข้ามาสู่ตรงนี้ ถ้าเข้ามาสู่ตรงนี้ปั๊บ ถึงอารมณ์นี้แหละ เวลาออกจากอารมณ์นี้ มันไปเกิดเป็นพรหมนะ นี่

เวลาเกิด เพราะใครจะไปเกิดสิ่งใดมันต้องมีข้อมูลตามข้อเท็จจริงในหัวใจของเรา เราจะไปเกิดสิ่งใด นี่กรรม สิ่งกระทำที่เราทำไว้นะ นั่นนะ เวลาออก เวลาพุทธศาสนาบอกว่า คนแก่คนเฒ่า เวลาจะสิ้นอายุขัยให้นึกถึงพระ ให้นึกถึงพระไว้ไง นึกถึงพระก็นึกถึงความดีใจ “พระ” นี่ไง รัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นแก้วรัตนตรัยของเรา เป็นแก้วสารพัดนึก เราระลึกถึงคุณงามความดีของเรา นึกถึงพุทธเจ้าไว้ นึกถึงพระไว้

ทีนี้ จิตมันเคยมีความสงบของใจไว้ มันรู้ของมันนะ นี่ไง ถ้าจิตมันไม่เคยทำไว้ ให้ออกให้นึก นึกอะไร? ก็นึกเลขศูนย์ไง ว่างๆ เลขศูนย์นะ เป็นวงกลม เลขศูนย์มันเป็นอย่างไร ก็นึกไม่ออก แต่ถ้าคนทำไว้มันจะฝังใจ นี่ไง สิ่งที่เราจะทำความสงบของใจเข้ามาแล้ว ใจมันเคยสัมผัสสัมผัสสิ่งนี้เราจะฝังใจมาก ถ้าฝังใจมากมันก็เป็นความคุ้นเคยที่ได้จากกรรมมา

ทีนี้ ถ้าธรรมะปะผุ มันก็บอก “เคยทำสมาธิได้ เรามีสมาธิแล้ว เราก็ใช้ปัญญา”

ทีนี้ ปัญญาที่ใช้ไปมันก็เป็นสัญญา มันเป็นสัญญา มันเป็นเรื่องโลก มันปะผุไว้ ปะผุคืออะไร คือกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม นี่เป็นกรรม แต่ปะโนกิเลสใจ ปะโนหัวใจของเราใจ “นี่เราใช้ปัญญา ปัญญา พระพุทธเจ้าสอน นี่เป็นอนัตตา สิ่งนี้เป็นทุกข์ สิ่งนี้ไม่ควรยึดมั่นถือมั่น สิ่งนี้ควรปล่อยวางไว้” นี่มันโดยปะผุไว้ไง

ปะผุนะ มันเป็นเรื่องหาสาระ คำว่า “เนื้อหนังมังสาของคน” อย่างหนึ่ง ความรู้สึกนึกคิดนี่มันละเอียดอ่อนกว่าเยอะมาก “ความรู้สึกนึกคิด” แล้วมันมีนายช่างใหญ่ นายช่างใหญ่คือพญามาร แล้วนายช่างใหญ่มันมีลูกมือ มันมีความโลภ ความโกรธ ความหลง แล้วมันมีหลานด้วย แล้วมันยังมีไพร่ทำงานให้มันอีกด้วย นี่ไพร่มันทำงาน กระบวนการของกิเลสค้นหาในหัวใจมันมาได้เองเลยละ มันเป็นกระบวนการเลย มันเป็นเรื่องที่จัดตั้งไว้ในหัวใจ มีอยู่ทุกดวงใจ แต่ทุกคนไม่เคยเห็นมัน แต่เวลาไปศึกษาธรรมะพระพุทธเจ้านะ นี่เป็นธรรมๆ ปะไว้ๆ แล้วมันโดนสิ่งที่เป็นอนุสัย สิ่งที่เป็นอวิชชา เนื้อหาสาระในหัวใจ มันสะบัด มันขยับทีเดียว สิ่งทีปะไว้หลุดหมดเลย

“ทุกข์! ทุกข์! ทุกข์! อีกแล้ว”

“ทุกข์! ทุกข์! อีกแล้ว”

นี่พูดถึงว่าเวลาปฏิบัติทางโลก เพราะเราปฏิบัติเป็นสมาธิ พอเราได้สมาธิแล้ว ธรรมะปะมุ มันก็บอก ใช้ปัญญาไปเลย ใช้ปัญญาไปเลย...แล้วปัญญาอะไรล่ะ? นั่นมันสัญญาทั้งนั้นนะ นั่นนะ ธรรมะตัดแปะ แปะเอาไว้ในหัวใจเลย มีคุณธรรม มีคุณธรรม...มันทุกข์อยู่ในหัวใจ คุณสิ ใครไม่เป็นหมอ เวลาเจอคนไข้ จะวินิจฉัยโรค วินิจฉัยไม่เป็นหรือ วินิจฉัยไม่ได้ นี่เหมือนกัน วินิจฉัยไม่ได้เพราะอะไร เพราะมันไม่รู้จริง

แต่ถ้ามันรู้จริง ถ้าจิตมันมีสติ มันมีปัญญาของมัน เห็นไหม นี่มีสติมีปัญญา เวลามันเกิดเกิดอย่างไร จิตที่มันสงบแล้ว มันเคยสงบขึ้นมา แล้วเราบอกใช้ปัญญาไปเลย ใช้ไปแล้วมันไม่ได้ผล เรากับมาทำความสงบของใจ ถ้าใจมันสงบเข้ามา มันจะใช้ปัญญาไป

ปัญญา คือความรู้ในสังขาร ปัญญา สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง

แต่ปัญญาอย่างนี้มันมีสัมมาสมาธิรองรับ พอสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิมันเกี่ยวเนื่องกับอะไร สัมมาสมาธิมันตั้งอยู่บนอะไร สัมมาสมาธิ นี้ไง สัมมาสมาธิมันอยู่บนจิต ถ้ามันอยู่บนจิต นี่ สติ สมาธิ ปัญญา มันมาจากไหน มันมาจากหนังสือไหม มันมาจากตำราไหม มันมาจากคำบอกเล่าไหม มันมาจากครูบาอาจารย์บอกไหม

สิ่งนั้นมันเป็นสัญญา เราฟังมาจากข้างนอก แต่เวลาเราทำสมาธิ เราทำ มีสติ ทำสมาธิเกิดขึ้นมาที่ใจ นี่ใจมันเป็นสมาธิ เพราะสมาธิมันเกิดจากใจ ความคิดมันเกิดจากใจ ความสุขความทุกข์เกิดจากใจ กิเลสตัณหาความทะยานอยากก็เกิดจากใจ เพราะอะไร เพราะนายช่างใหญ่มันควบคุมใจนั้นไว้ แต่พอเราทำสมาธิขึ้นมา นี่นายช่างใหญ่นั้นหลบหลีกไป หลบหลีกไปเพราะอะไร เพราะคุณธรรม เพราะพุทธานุสติ เพราะกำลังของพุทธะ กำลังของธรรม

ธรรมะที่หอมทวนลม ธรรมะ กลิ่นของศีลหอมทวนลม กลิ่นของธรรม ธรรมที่ทุกคนต้องการรักษา ต้องการแสวงหา ต้องการสิ่งนั้นให้เกิดในหัวใจของเรา แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา “สมาธิธรรม” เวลาธรรมมันเกิดขึ้นมานะ นายช่างใหญ่ที่เกิดการสร้างบ้านสร้างเรือนสร้างกิเลสตัณหาทะยานอยากอวิชชาของตัวเอง มันจะเผชิญหน้ากับธรรมไม่ไหว ถ้าเผชิญหน้ากับธรรมไม่ไหว จิตมันก็เป็นสมาธิ พอเป็นสมาธิ พอมีสมาธิ แล้วเราเกิดฝึกใช้ปัญญา ปัญญาที่เกิดจากสัมมาสมาธิ มันพิจารณาในสิ่งใด

นี่ไง คุณติ นายช่างใหญ่ มันมีลูก ในความโลภ ความโกรธ ความหลง มันมีอุปาทาน มันมีทิฐฐิมานะ นี่ไง พอมันเกิดปัญญาขึ้นมา มันเกิดปัญญาจากสัมมาสมาธิ พอสัมมาสมาธิมันอยู่ที่ไหน สัมมาสมาธิมันเกิดบนจิต ตามข้อเท็จจริงกับจิต ไม่ใช่ธรรมะตัดแปะ ไม่ใช่ปะมุมา มันเป็นธรรมะความจริงที่เกิดขึ้นมาจากหัวใจ

มันพิจารณาของมัน จิตสงบ พิจารณากาย กายแยกแยะกายอย่างไร แยกแยะกาย แยกแยะเวทนา แยกแยะจิตอย่างไร พอแยกแยะจิต สิ่งทิฐฐิมานะ นี่มันเป็นหลานของนายช่างใหญ่ พอ นายช่างใหญ่ เรารวบรวม เราแก้ไข เราตัดแปลงขึ้นไปจากลูกเข้าไป ทำลายอวิชชาในหัวใจของเรา ขึ้นมา มันเป็นธรรมขึ้นมา นี่ธรรมมันเกิดอย่างนี้ ธรรมที่มันเกิดขึ้นมา ที่ว่าข้อเท็จจริงที่มันเกิดขึ้นมา มันพิจารณาของมัน มันก็ปล่อย ถ้าพูดถึงเวไนยสัตว์

แต่ถ้าขีปปภาปัญญา พอพิจารณาไป พอเวลามันขาด เวลามันขาดขึ้นไป ขาด ทำไมมันถึงขาดละ ขาดโดยสังโยชน์มันขาด สักกายทิฐฐิมันขาด ที่มันขาดมันเพราะมา นี่ไง มรรคญาณมันได้ฆ่าไฟพรของนายช่างใหญ่ ถ้ามันได้ฆ่าไฟพรของนายช่างใหญ่ นี่ไง สิ่งที่มีคุณธรรม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการข้มมจักข

“อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ”

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา”

สิ่งใดเกิดขึ้นนะ นี่สังโยชน์มันเกิดขึ้นมาจากใจ สิ่งต่างๆ ก็เกิดขึ้นมาจากใจ ถ้ามันมีคุณธรรมขึ้นมา มันเกิดสภาวะธรรมขึ้นมา มันพิจารณาแล้ว สิ่งใดเกิดขึ้นในใจมันก็ต้องทำลายโดยธรรมไง ธรรมทั้งหลายที่เกิดขึ้นมาทั้งหมด มันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้น สิ่งนั้นต้องดับเป็นธรรมดา”

ธรรมดาเพราะอะไร เพราะมันได้ถอดถอนสังโยชน์อันนั้น ถ้าถอดถอนสังโยชน์อันนั้น นี่ไง ได้ฆ่าไฟพรในหัวใจขึ้นไปนะ นี่ไง มันเป็นธรรมจริงๆ แล้วนะ ธรรมที่เกิดมาจากใจ ธรรมที่เกิดขึ้นมาจากเรา เราได้กระทำขึ้นมาแล้วมันเป็นธรรมของเรา นี่ธรรมของเรา

ถ้าธรรมของเรา เรามีความรู้ได้แค่นี้ เราวินิจฉัยโรคได้แค่นี้ ถ้าเวลาใครประพฤติปฏิบัติขึ้นมาโดยสามัญสำนึก เห็นไหม คุณสิ เวลาเข้าไปโรงพยาบาล สิ่งที่เขาไปครั้งแรก เจอหมอประจำบ้านก่อน หมอประจำบ้านเขาจะวิเคราะห์ วิเคราะห์ว่าคนไข้เข้ามา เขาโรคภัยไข้เจ็บสิ่งใด หมอประจำบ้านเขาตรวจสอบก่อนนะ แล้วเขาถึงส่งต่อไปเฉพาะทางไง

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตที่มันมีทางออก มันเข้าใจของมันแล้ว เวลาพิจารณาขึ้นไป คนไข้เข้ามานี้จะวินิจฉัยได้เลย เพราะโดยปุถุชน โดยสามัญสำนึก โดยกิเลสตัณหาทะยานอยากมันติดตรงนี้ก่อน ถ้าติดตรงนี้ก่อนมันก็ต้องเข้ามาตรงนี้ให้ได้ ถ้าเข้ามาตรงนี้ได้มันต้องฆ่าไฟให้ได้ก่อน ถ้ามันทำไฟได้ล่ะ มันจะเข้าไปสู่หลานของมัน สู่อุบาทานของมัน ถ้าอุบาทานของมัน นี่สติปัญญา มันจะละเอียดขึ้นไปแล้ว ถ้าละเอียดขึ้นไป นี่มันเกิดการกระทำ มันเกิดมีการกระทำ กระทำอย่างไร? กระทำด้วยมรรคญาณ กระทำโดยธรรมจักร กระทำโดยปัญญาที่เกิดจากสัมมาสมาธิ

สัมมาสมาธิเกิดจากจิตนะ เพราะอะไร เพราะกิเลสมันอยู่ที่จิต กิเลสมันอยู่ที่ความรู้สึกนั้น กิเลสมันอยู่ที่นั่น ถ้าอยู่ที่นั่นมันก็ต้องเข้าทำลายเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป เพื่อจะเข้าไปสู่นายช่างใหญ่ นั่น ถ้าเข้าไปสู่นายช่างใหญ่ นั่น ในการประพฤติปฏิบัติมันต้องต่อสู้กับการกระทำของหัวใจขึ้นไป ถ้าใจทำขึ้นไป นี่มันมีสติ มีปัญญา มีครูบาอาจารย์ มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติไว้ วางแนวทางนี้ไว้ ว่างองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ปฏิบัติไว้

เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา พุทธศาสนา วางธรรมและวินัยไว้ สาวก-สาวกะ ผู้ได้ยินได้ ฟังนะ ได้ยินได้ฟังธรรมอย่างนี้ แล้วถ้าทำอย่างนี้ ถ้ามันไม่ปฏิบัติมา ไม่มีหลักมีเกณฑ์มา นี่ไง แล้วสิ่งใดเป็นธรรมะปะมุ สิ่งใดเป็นสังฆธรรม สิ่งใดเป็นมรรคเป็นผล สิ่งใดมันอยู่ที่ไหน

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมคา สิ่งทั้งหลายต้องดับไปเป็นธรรมคา”

แล้วกิเลสมันเป็นใคร กิเลสมันอยู่ที่ไหน แล้วกิเลสมันตั้งอยู่บนอะไร แล้วอะไรมันรองรับ กิเลสไว้ แล้วธรรมะมันอยู่ที่ไหน ธรรมะมันมาอย่างไร

“เรียกร่องสัตว์ทั้งหลายมาสู่ธรรม” แล้วธรรมมันอยู่ที่ไหน

คูลี สัจธรรม สิ่งที่เป็นธรรมขึ้นมา ทุกคนยอมรับความเป็นจริง ทุกคนเขายอมรับความเป็นธรรม เห็นไหม เขาไม่ยอมรับอิทธิพล ไม่ยอมรับความฉ้อฉล ไม่ยอมรับสิ่งต่างๆ ทั้งๆ ที่เกิดขึ้นมากับโลก โลกมันคือโลก โลกมันคือเรื่องของอวิชา โลกมันคือเรื่องของกิเลสตัณหาความทะยานอยาก แต่ความจริงมันเกิดมาจากไหนล่ะ แล้วความจริงนี้ไปพิสูจน์กันที่ไหน? ความจริงไปพิสูจน์กันในหัวใจของสัตว์โลกนะ

ครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาที่ขึ้นมาจากใจนี้แหละ แล้วใจเรามีไหม ใจเราไม่มีใช่ไหม มันมีแต่เฉพาะใจครูบาอาจารย์หรือ มีเฉพาะใจองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พวกเราไม่มีหัวใจเลย เราเป็นหุ่นยนต์ นี่มากันโดยความมืดบอด ให้นายช่างใหญ่มันกดหัวไว้ แต่นี่เพราะเรามีสติปัญญาขึ้นมา เราจะเงยหน้าขึ้นมา เราเงยหน้าขึ้นมาต่อสู้กับกิเลสตัณหาความทะยานอยากให้หัวใจของเรา นี่ไง เราเงยหน้าขึ้นมาต่อสู้กับกิเลสตัณหาความทะยานอยากในหัวใจของเรา

นี่ไง เราก็มีหัวใจ เราก็มีโอกาสประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราเกิดมาท่ามกลางพุทธศาสนา ถ้าพุทธศาสนา ในเมื่อศาสนาของเรา ธรรมวินัยเราเชื่อมั่นของเรา แต่มันต้องปฏิบัติให้ตามความเป็นจริง คูลี ในหมู่กรรมฐานของเรา ในครอบครัวกรรมฐานที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เพราะมันมีครูบาอาจารย์ขึ้นมา ครูบาอาจารย์คอยชี้ คอยแนะ คอยบอก คอยปลอบ คอยอุ้มนะ นี่คูลี ศาสนาทายาท สิ่งที่เป็นทายาทโดยธรรม ถ้าทายาทโดยธรรม มันมาจากไหน

ถ้าใจไม่เป็นธรรม มันเป็นทายาทไม่ได้!

มันจะเอาความเป็นทายาทมาจากไหน มันมีแต่ทายาทของกิเลสตัณหา นายช่างใหญ่มันหลอกลวงทั้งนั้นนะ ถ้านายช่างใหญ่มันหลอกลวงขึ้นมา ถ้ามันจะเป็นทายาท มันต้องสร้างขึ้นมาให้ได้ มันต้องทำขึ้นมาให้ได้ แล้วสิ่งที่ทำขึ้นมาให้ได้แล้ว นี่มันเป็นปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันติภูมิจึง ใครมันจะหิบบมาฉายไป สิ่งที่มีมันมีกับเรานะ เงินคงคลังอยู่ในหัวใจของเรา สิ่งที่มีมันอยู่ในหัวอก ใครมันจะมาหิบบมาฉาย ถ้ามันไม่มีใครหิบบมาฉาย แล้วสิ่งนี้ในเมื่อมันมีธรรมในหัวใจ แล้วมันจะเอามาเป็นประโยชน์กับใคร

สิ่งที่เป็นประโยชน์ ศาสนาทายาท คือทำเพื่อศาสนาไง แล้วเราคอยชี้แนะ คอยบอก คอยแนะกัน นี่เราปฏิบัติกันมา เรายังมีครูมีอาจารย์คอยชี้แนะนะ เราจะแลลป เราจะออกนอกกลุ่มนอกรทาง

มันเรื่องธรรมดา ในเมื่อคนมีกิเลสอยู่ แล้วทางไม่เคยเดิน สิ่งทีทางไม่เคยเดินนะ คุณติ ถนนหนทางที่อยู่ในโลกนี้เขามีอยู่ เราเดินเรายังหลง เรายังไปไม่ถูกทาง แล้วนี่การก้าวเดินไปในอากาศ การก้าวเดินไปของใจ

แก้จิตมันแก้ยาก นี่จิตมันจะแก้อย่างไร แล้วนี่มันไม่ต้องแก้หรอก มันผูกมัดมาไปพร้อมกันเลย มันบอก “สิ่งนี้เป็นธรรม เป็นธรรม” มันเอากิเลสตัดหาความทะยานอยากนะ ปิดหูปิดตา แล้วมันผูกมัดไปกับใจ แล้วเราก็มัวเป็นธรรม เป็นธรรมกันนะ

ถ้าเป็นธรรมขึ้นมาแล้วเราได้ประโยชน์อะไรขึ้นมา? เราทำจริงทำจัง เราทำขึ้นมามันเป็นประโยชน์กับใครบ้าง? มันไม่เป็นประโยชน์กับใครเลย แต่ถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมา

๑. เป็นประโยชน์กับเราก่อน

ร้อนก็รู้ว่าร้อน เย็นก็รู้ว่าเย็น ปัญญามันเกิดขึ้นมา พิจารณาไปเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมามันเห็น เห็นไหม คุณติ เวลามันฆ่าไฟรไปแล้ว การฆ่าไฟรไปแล้วเขาเรียก “ภาวนาเป็น” คนที่ยังฆ่าไฟรไม่ได้เขาเรียก “ภาวนาไม่เป็น”

คนภาวนาไม่เป็น คือว่ายังเริ่มต้นไม่ถูก

คนเริ่มต้นถูกนะ คนภาวนาเป็น ครูบาอาจารย์ท่านบอก “ภาวนาเป็น ภาวนาได้แล้ว” ก็เริ่มต้นจากตรงนี้ ถ้าตรงนี้มันภาวนาเป็นไปแล้ว คุณติ มันเริ่มต้นจากปากทางเข้าไป มันจะต่อเนื่องเข้าไป ต่อเนื่อง เห็นไหม ฆ่าไฟรมาแล้ว จะฆ่าสิ่งที่เป็นอุปาทาน สิ่งที่เป็นอุปาทาน เป็นไฟรพลของมัน แล้วจะเข้าไปฆ่ากับความโลภ ความโกรธ ความหลง แล้วเข้าไปสู่ชาย่างใหญ่ แล้วจะไปทำลายที่นายช่างใหญ่

ถ้านายช่างใหญ่มันโดนทำลายแล้วมันเหลืออะไร ถ้าหัวใจที่ทำลายแล้ว แล้วสิ่งที่ถ้ายังไม่ทำลาย นี่พุทธะมีอยู่ แต่นายช่างใหญ่มันครอบงำไว้ นี้อนุสัย สิ่งทีอนุสัยมันนอนเนื่องมากับใจ ความคิด คุณติ ขนาดเราฆ่าไฟรมาแล้ว เราเข้าใจเรื่องสักกายทิฎฐิ เรื่องความเห็นผิดของใจ เราเข้าใจมันได้ แต่สิ่งต่อไปละ มันก็ยังงอยู่ มันเป็นไปไม่ได้เพราะอะไร

เพราะกิเลสอย่างหยาบ กิเลสอย่างกลาง กิเลสอย่างละเอียด กิเลสอย่างละเอียดสุด

กิเลสนี้ร้ายกาจนัก แล้วกิเลสนี้ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาชี้หน้าว่าอย่างนี้เป็นกิเลส อย่างนี้เป็นกิเลส ไม่มีใครรู้จักมัน แล้วใครจะคิดว่าตัวเอง ความรู้สึกของตัวเองเป็นโทษเป็นภัยกับตัวเอง... ไม่มีใครคิดนะ ไม่มีใครคิดว่าความรู้สึกนึกคิดของเราจะเป็นโทษเป็นภัยกับเรา แม้แต่ศึกษาธรรมะ แม้แต่ท่องบ่นธรรมอยู่นี้ การท่องบ่นธรรมอยู่นี้มันท่องบ่นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่นายช่างใหญ่ นั่นมันก็บิดเบือนพลิกแพลงว่าเป็นสมบัติของเรา

เราทำธุรกิจการค้า เราสู้เงินเขามา แล้วเราบอกว่าเงินของเรา ดอกเบี้ยมันจะทบต้นๆ จนมันเหนือต้นจนใช้ไม่ได้ นี่ก็เหมือนกัน จนไม่มีปัญญาใช้ นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราบอกว่า “สิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรมของเรา ธรรมของเรา” นี่นายช่างใหญ่มันหลอกลวง ถ้ามันเป็นความจริง สิ่งที่เราท่องบ่นกัน สิ่งที่เราศึกษากันนี่มันเป็นธรรมวินัย มันเป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรามาปะผูดัดไว้กับใจเราไม่ได้ เราจะมาแนบไปกับใจอย่างไรมันก็ไม่ใช่ของเราหรอก นี่ถ้ามันแนบไว้ขนาดไหน แกล้งลืมขนาดไหน ทำเคลมว่าเป็นของเรา ถ้าถึงเวลานายช่างใหญ่มันตื่นนอนขึ้นมาเนะ มันทุกข์ตรมในหัวใจแล้วมันจะเสียใจ เสียใจถึงว่าจิตมันเสื่อม

จิตมันเสื่อม เสื่อมจากอะไร ในเมื่อฆ่าไฟไปแล้วจะเสื่อมได้อย่างไร?

เสื่อมจากการฆ่าอุปาทานไป สิ่งที่ฆ่าอุปาทานเพราะการรูกีบเข้าไป การทำลายขึ้นไป ถ้ามันทำลายอุปาทานแล้ว มันจะเข้าไปสู่ความโลภ ความโกรธ ความหลง ถ้ามันเข้าไปสู่ความโลภ ความโกรธ ความหลง นี่มันเข้าไปใกล้ชิด ใกล้ชิดสู่นายช่างใหญ่ นายช่างใหญ่มันจะหลบซ่อนตัวมันไว้ แล้วมันเอาความโลภ ความโกรธ ความหลงเป็นแม่ทัพใหญ่ออกมาต่อต้านไว้ ต่อต้านอะไร?

ต่อต้านความเพียรไป ต่อต้านสติปัญญาที่จะเข้าไปทำลายมัน มันต่อต้าน “สำเร็จแล้ว รู้แล้ว เข้าใจแล้ว ทำให้มันเหนื่อยยากไปทำไม แค่นี้มันก็พินแล้ว นี่บัญญัติไว้ถูกต้องดีงามไปหมดเลย” นี่เวลามันใช้กลอุบายอย่างนี้ แล้วถ้าไม่มีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะะ “อ้าว ก็เป็นหมดแล้วไง สติก็ชอบ ปัญญาที่ชอบ นี่สมาธิที่ชอบ คำรึที่ชอบ งานที่ชอบ มันชอบธรรมไปหมดเลย” ก็ชอบของกิเลสไป กิเลสมันทำให้ชอบ นี่เราก็ชอบตามมัน พอความโลภ ความโกรธ ความหลงมันสร้างกลอุบายขึ้นมา ชอบตามมันไปหมดเลย แล้วชอบมันเป็นอย่างไรล่ะ?

“ก็ชอบ ก็มันว่างๆ ชอบ ก็มีความสุขอยู่นี่ไง”...อย่างนี้ชอบหรือ?

เวลาเงินของเรา เราหามา เงินทอง คุณติ ทองบริสุทธิ์ของเราก็คือของเรา แล้วถ้าเงินทองที่บริสุทธิ์แต่ไม่ใช่ของเราล่ะ เงินทอง เงินของคนอื่นก็เหมือนของเรานะ แต่เงินของเรานั้นต้องสิทธิของเราสิ เราหามา เรารักษามันถึงจะเป็นของเรา นี่ก็เหมือนกัน งานชอบ เพียรชอบ ชอบอย่างไร อะไรมันชอบล่ะ นี่งานชอบ เพียรชอบ มันเป็นเงินทองสาธารณะไง มันของแบงก์ชาติ แบงก์ชาติเขามีไว้เพื่อความมั่นคงของการเงินของประเทศ แต่เงินของเราไม่มี ไม่มี

แล้วมันว่า “ชอบ ก็ชอบ ก็เราเป็นชาวพุทธ เรารู้ธรรม” นี่เวลามันพลิกแพลงนะ เวลากิเลสมันให้ความโลภ ความโกรธ ความหลง มันสร้างกลอุบายมานี้ลุ่มลึกลึกลับคาน หัวปั่นนะ ถ้าหัวปั่นขึ้นมามันก็ว่าเป็นแล้วๆ เป็นแล้วทำไมไม่รู้จริงล่ะ ถ้าเป็นรู้จริงขึ้นมา อสุภะเป็นอย่างไร แล้วมันถอดถอนอสุภะออกมาอย่างไร

ความโลภ ความโกรธ ความหลง ปฏิฆะคือความผูกโกรธไง นี่ไม่พอใจ

สิ่งใดสะกิดหัวใจล่ะแหม มันจะกินเลือดกินเนื้อเลยล่ะ

แล้วเวลาปั่นหน้านะ “ฉันมีธรรม ฉันมีธรรม” แต่หัวใจลุกเป็นไฟ! หัวใจมันจะกลืนกินเขาทั้งหมด มันจะยึดครองโลก...เอาธรรมมาจากไหน? นี่ไง พอมันปะมุไว้ไง มันปะมุไว้มันถึงปั่นหน้า มนุษย์เป็นสัตว์มหัศจรรย์ ในหัวใจมันไม่มีธรรมะมันก็ว่ามันมี มันเป็นสิ่งมหัศจรรย์ เพราะมันหลอกตัวมันหมดใจ

แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา มนุษย์หน้าอย่างกับยักษ์เลย แต่ใจเป็นธรรม

พอสิ่งที่ใจเป็นธรรม เวลาแสดงออกมา แสดงออกมาเพื่อธรรม เพื่ออะไร?

เพื่อจะข่มขี้กิเลสในหัวใจของลูกศิษย์ลูกหาไง

โอ้โฮ! มันปั่นหน้าเป็นยักษ์เลย แต่หัวใจมันเป็นธรรม

แต่มนุษย์มหัศจรรย์นะ หน้ามันเรียบ ดิงามไปหมดเลย แต่หัวใจเป็นไฟ มันจะกลืนกินเขาทั้งหมด มันจะยึดอำนาจทั้งหมด

แต่ถ้าหน้าเป็นยักษ์เลยนะ แต่หัวใจมันเป็นธรรมนะ “หัวใจเป็นธรรม”

เป็นธรรมเพราะการแสดงธรรม เวลาฟ้าร้องฝนตกมีความชุ่มฉ่ำ ข้าวไร่เรียกสวนนามันจะได้น้ำ ได้ปุ๋ย ได้ทุกอย่าง จะเจริญงอกงาม นี่เวลาแสดงธรรมของครูบาอาจารย์เรานี้หน้าอย่างกับยักษ์ แต่หัวใจ...ฟ้าร้อง ฟ้าผ่า ฝนตกชุ่มฉ่ำ ในหัวใจของลูกศิษย์ลูกหามีแต่ความอบอุ่น มีแต่ความดีงาม นี่โลกกับธรรมใจ

แต่ถ้ามนุษย์มหัศจรรย์นะ โอ้โฮ! หน้าตานี้เหม็นมึนนวน คุณธรรม...ธรรมะปะมุใจ สิ่งหน้าตานุ่มนวน แต่ในหัวใจนะ มันจะฉกฉวย หาฉ้อฉล หาโอกาส จะทำลายเขา...ทำลายเพื่ออะไร? ทำลายเพื่อจะนั่งบนหัวคนอื่นใจ

แต่ถ้ามันเป็นธรรมนะ หัวเขาก็คือหัวเขา เขาก็เกิดมาทุกข์ยาก หัวเราก็หัวเรา หัวเราก็เกิดมาทุกข์ยาก แล้วความทุกข์ยาก อะไรมันทุกข์ยากล่ะ? ทุกข์ยากก็นายช่างใหญ่มันหลอกลวง มันทำให้เสียหาย เราต้องทำลายนายช่างใหญ่ของเรา นายช่างใหญ่ของเรามันทำให้หัวใจนี้เวียนตาย เวียนเกิด นายช่างใหญ่ของดวงใจดวงอื่น ถ้าเขามีอำนาจวาสนา เขาจะเข้าไปสู่หานายช่างใหญ่ของเขา ถ้าเขาไปทำลายนายช่างใหญ่ของเขา หัวใจของเขาก็สะอาดบริสุทธิ์ได้เหมือนกัน

ฉะนั้น มันเป็นอำนาจวาสนาของเขาว่าเขาจะมีกำลังมากน้อยแค่ไหน ที่มีสติ-มหาสติ มีปัญญา-มหาปัญญา เข้าไปต่อสู้ เข้าไปแยกแยะ ชุคุ้ย ค้นหาสิ่งที่เป็นนายช่างใหญ่ในหัวใจของเขา มันเป็นเรื่องของเขา

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์นะ ครูบาอาจารย์ท่านได้ทำลายนายช่างใหญ่แล้ว ท่านจะมีเทคนิค มีอุบาย มีวิธีการ เพราะนายช่างใหญ่นี้ลึกลับซับซ้อนนัก เห็นไหม แม้แต่แม่ทัพมันยังปลิ้นปล้อน หลอกลวงให้เราล้มลุกคลุกคลานกันได้ขนาดนี้ ฉะนั้น ถ้ามันใช้ปัญญาขึ้นไป เวลามันพิจารณาเข้าไป มันจะปล่อยแล้วปล่อยอีกจนมันกลืนเข้าไปสู่ใจ แล้วมันไปทำลายนะ ทำลายแม่ทัพของมัน พอทำลายเสร็จแล้ว มันพิจารณาของมันซ้ำแล้วซ้ำเล่า นั่นนะ พอจะเข้าไปหานายช่างใหญ่ว่างหมด เว้งว่างหมด ไม่มีอะไรเลย นี่คูสิ แค่ผ่านแม่ทัพเข้าไปยังไม่เห็นนายช่างใหญ่เลย มันบอกว่า “เว้งว่างหมดเลย โอ้โฮ! โลกนี้มหัศจรรย์มากเลย” นี่ความลึกลับ ความซับซ้อนของใจ

แล้วถ้าธรรมะปะมุ มันจามา มันจะเอาอะไรไปต่อสู มันก็ได้แต่ชี้มือไปเรื่อยนะ แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา นี่มันจะเข้าไปจับนายช่างใหญ่อย่างใด ถ้าการจับนายช่างใหญ่ การเห็นนายช่างใหญ่นี้เป็นงานประเสริฐที่สุด

ถ้าจับนายช่างใหญ่ไม่ได้ จะไม่มีการวิปัสสนา

จับนายช่างใหญ่ไม่ได้ จะไม่มีงานชอบ งานชอบของผู้สิ้นกิเลส

เป็นงานไม่ชอบ เป็นงานฉ้อฉล งานหลอกหลวง งานเสียหาย งานที่ไม่เป็นงานชอบ

งานชอบ เพียรชอบ สติชอบ ปัญญาชอบ ความระลึกรชอบ ชอบแบบใด? ความชอบแบบใด ถ้ามีครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติของท่าน ท่านจับของท่านได้ ท่านเข้าไปสู่นายช่างใหญ่นั้น ทำลายนายช่างใหญ่นั้นจนสิ้นกระบวนการของการประพฤติปฏิบัติ

ธรรมะปะมุไม่มี ธรรมะปะมุสิ้นกระบวนการไปทั้งหมด เพราะจะปะมุมันต้องมีสถานที่ปะมุ ภาวสวะ อวิชชาสวะ กิเลสสวะ มีภพมีชาติมันถึงปะมุได้ แต่ถ้าเป็นสังขธรรม “ธรรมธาตุ” ธาตุของธรรม สิ่งติดไปเกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นไม่ได้ สิ่งใดจะไปแตะต้องสิ่งนั้นไม่ได้ เพราะสิ่งนั้นเหนือโลก ธรรมะเหนือโลกไง

ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติคือผลของวิญญะ

ธรรมเหนือโลก สังขธรรมที่เหนือโลก เหนือวิญญะ เหนือกระบวนการทั้งหมด แล้วสิ่งที่เหนือมันจะสถิตอยู่ในหัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ อันนั้นจะเป็นธรรมแท้ เอวัง